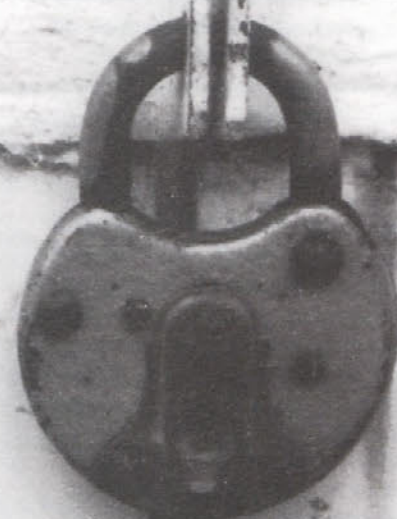

OBVEZNI
IZVOD

mileniumska vrata

Kaj so prave »mileniumske« teme

Natanko dve leti mineva, kar sem bil prvič nagovorjen k sodelovanju s takrat še brezimenim novomeškim mladinskim časopisom. Naj bi pisal o novem letu. Kaj naj napišem o novem letu razen ironičnih opazk, za katere je bolje, da ostanejo na mojem jeziku ali pa še tam ne, sem pomislil – in sodelovanje odklonil; »morda pa drugič...« Čez dve leti strnim v zaslon in pišem prvič v življenju uvodnik, ki ga sodelavci in bralci baje pričakujejo (sam ga doslej nisem želel »uvajati«) – seveda ravno na temo novega leta.

Letošnje novo leto, kot vemo, ni zgolj navadno novo leto, temveč prelom tisočletja. Temu, kar imenujem »milenijski patos« in v bistvu zavračam, se očitno ni mogoče izogniti; pregloboko je namreč zaznamoval našo družbeno zavest, prepočil vse naše dejavnosti – tako ga tudi Park ne more kar preprosto obiti, »prespati« polnočno zabavo, čeprav gre v resnici za mejnik, ki je popolnoma arbitraren. Ravno zato so mi priskutne polemike o tem, ali je prelom tisočletja leto 2000 ali 2001 – prelom tisočletja je pač stvar naših glav, ne pa narave, ki bi si namesto desetiškega morda raje izbrala osmiški številčni sistem, pa bi prelome stoletij pač praznovali na 64 let; simpatično blizu povprečni življenjski dobi človeka...

Praznovanje novega leta je seveda čeden domislek taistega homo sapiensa, antropološko zakoreninjen v dojemanju narave, njenih ciklov... Četudi je urbani posameznik naravi temeljito odtujen, sem letos pomislil – v Ljubljani so že v začetku novembra začeli s pripravami na zimska slavlja – na čisto človeški vidik datumov teh praznovanj: morda po toplem poletju in barviti, nostalgiji jeseni, ko nastopijo zimske megle in mraz, opustela pokrajina ter dolge noči, človek taka praznovanja enostavno potrebuje, da se ne pogrezne v otopelost ali depresije. Tako sta božič in novo leto katarzična praznična dogodka, ki bodisi prek mističnega veselja ali pa zgolj posvetnih bakanalij olajšata »pričakovanje pomladi«, z njo pa novega ciklusa zemeljske (in človeške) plodnosti.

Mileniumsko novo leto (zdaj je že mimo) nas je še posebej izmučilo: napovedi o koncu sveta, sesutju računalniških sistemov, zblaznele sekte... dveletni »crescendo« napovedovanja, oglaševalskega pompa, medijske evforije, kopica dobrih poslov – režiser mileniumske »drame« je pač vendarle kapital – vse to, bodi nekaterim še tako neumno ali celo odvrtno, je znak, da so taki prazniki, četudi zgolj nakupovalnega značaja, sodobnemu človeku potrebni (ali pač zgolj zrežirani?). Po drugi strani pa te strategije vse preveč odtegujejo kritični pogled od resničnih problemov prihodnosti – osrednja os teh se verjetno suče okrog novega globalnega reda in z njim povezanih vprašanj: ogrožene socialne stabilnosti, zatona nacionalne države, problema ekologije pod pritiskom multinacionalk...

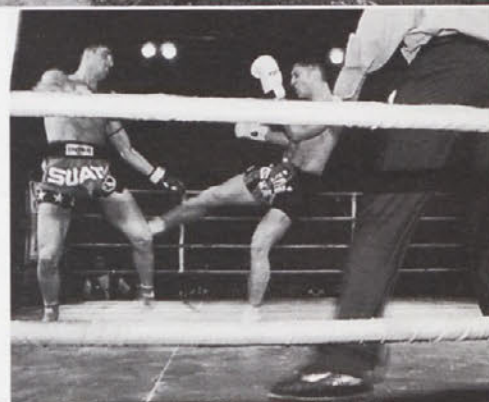
Tako menim, da je osrednja tema tega Parka dejansko prava »mileniumska« tema, prav nič glamurozna, a tembolj upravičena: revščina. Revščina vseh vrst, seveda; o »absolutni« revščini je v Sloveniji namreč težko govoriti, saj tudi najrevnejši Slovenci verjetno ne bi menjali s kakšnimi Etiopci ali Kitajci. In če uvedemo kot nakupovalno enoto kilogram/leto, ugotovimo, da iz trgovin prinesemo trikrat več kot pred desetletjem. Lahko pa govorimo o relativni revščini, ki je pogostejša prazničnih glav kot prazničnih žepov. Je pa seveda res, da občutek relativne revščine dobiva na teži zaradi dveh: ker se socialne razlike res večajo in ker vrednote in ideologije nadomešča pragmatizem (finančni makiavelizem), povedano z oguljeno frazo: denar postaja edino merilo uspeha in sreče. Na drugem koncu stoji pač sintagma »duhovna revščina«, ki je sicer sporna, dvorezna in še drugače relativna, morda pa ustrezno označi nastajajoči novi družbeni razred, novo, »nepismeno buržoazijo«, ki se od prejšnje loči predvsem po nekultiviranosti...

V novem letu seveda nikomur ne želim kakršne koli revščine, temveč raje obilo ljubezni, s katero edino lahko kdaj pa kdaj konkretno posežemo v nedoumljiv mozaik zgodovine in osrečimo bližnjega.

Marijan Dovič
marijan.dovic@drustvo-dns.si

Opravičilo

Zaradi vsesplošnih težav z distributerji Parka, za katere upamo, da so odslej dokončno rešene, se vsem bralcem, ki kdaj niste prejeli mladinskega časopisa Park, opravičujemo. Decembrsko številko in tudi še nekaj prejšnjih Parkov je mogoče naročiti po E-pošti na naslovu marko.kralj@drustvo-dns.si ali po navadni pošti na naslovu DNS – Založba Goga, Prešernov trg 6, 8000 Novo mesto, s pripisom »za Marka Kralja«. Na isti naslov pošiljajte tudi vse pripombe in predloge glede dostave Parka na vaš dom. Obenem vas obveščamo, da je Park in naročilnice (za prejemanje po pošti) vedno mogoče dobiti tudi na študentskem servisu DNS, v študijski knjižnici Mirana Jarca in nekaterih lokalih v centru mesta.

Novi globalni red in duhovi komunistične kontinuitete

Uroš Lubej
uros.lubej@siol.net

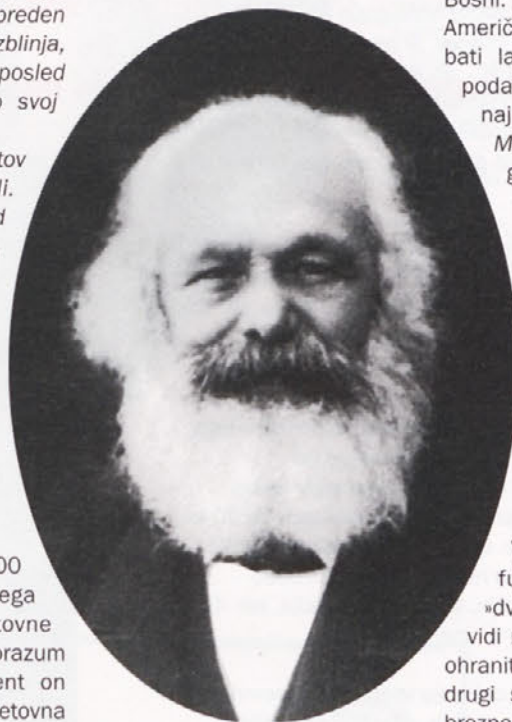
“Zvijlačnost kapitala je v neznosni lahкости, s katero si v tišini zgoj miselnega dogajanja podredi humanistično nalvno zavest. Navzel se je značilen brezglavega in iztirjenega gona, ki se obrača zdaj v eno zdaj v drugo stran, le da bi dosegel zadovoljlitev. Skupaj z zlom in dobrotniki menja svoje položaje kot kakšen zdoigočaseni ljubimec v cenenih porničih, ob tem pa se samozadovoljuje oko lepodušniških medijskih korporacij.

Vrednote: mrtve
Vladar: kapital
Misija: pot v večnost

Bolj ko se oddaljujejo prevratna leta slovenske pomladi, ki so se končala z demokratičnimi volitvami in nekajletno vladavino sedaj mrtvega »Demosa«, bolj se na slovenski politični desnici uveljavlja prepričanje o tem, da so sile komunistične kontinuitete močnejše kot kadarkoli. Nekdanji komunistični kader naj bi se vrnil ali pa preprosto obdržal vodilne položaje predvsem v gospodarstvu, »politiki« in v t.i. ideoloških aparatih države (npr. na univerzi).

Temu bržkone sploh ni treba ugovarjati: če so se prevratniki slovenske pomladi napajali ob ideji »človekovih pravic« in Demokracije ali pa – tisti najbolj preprosti – ob ideji »nacionalne substance«, so komunistični aparatčiki – kot se zdi – pridno brali Marxov *Kapital* in Machiavellijevega *Vladarja*, tako da so v boje, ki so jih čakali po prevratu, prišli pripravljeni in brez iluzij. Čudimo se lahko pravzaprav le temu, da se t.i. desnica čudi, namesto da bi si pravočasno – in v prid kvalitete plemenske politične scene – privoščila nekaj osnovnih lekcij politične ekonomije. Po spremembi političnega sistema se realnost našega sveta namreč ne meni za domnevno vladavino človekovih pravic in demokracije, ampak je predvsem v tistem, kar je Marx imenoval »interes kapitala«. Na »desnici« se torej motijo toliko, kolikor slovenski in vzhodnoevropski prostor nima prav nič opraviti s komunizmom (razen kolikor so ljudje, ki so prej dvigovali rdeče knjižice, prav tisti, ki sedaj pošiljajo podjetja v stečaj, ljudi pa na ceste), ampak zgolj z interesi moči. V trenutku, ko so Marxa vsi pokopali, je torej njegovo truplo začelo zares zaudarjati.

Ali so bili komunistični poskusi v Vzhodni Evropi, ki so bili konec osemdesetih nepreklicno končani, zgolj poslednji ovinek pred črno luknjo, ki jo je ustvarilo kroženje kapitala? Ali pa so bili, kot pravijo Monthly-Pythonovci, »nekaj čisto drugega«? Tega ne moremo vedeti. Zato pa toliko bolj veljajo besede, ki jih je pred sto petdesetimi leti zapisal Marx v morda najbolj slavnem, a zato nič manj pozabljenem filozofskem tekstu, namreč *Manifestu komunistične partije*. Komunistični manifest je – kljub nekaterim zastarelostim – opis realnosti našega časa in diagnoza naše prihodnosti. Zato mora mlad človek, pa naj se pripravlja na to, da bo prevzel gospodujočo vlogo v današnji družbi, ali pa na to, da bo iskal alternativne poti, brati Marxov manifest, kajti drugače ga bodo črne sile komunistične kontinuitete požrle, še preden bo uspel nastaviti svoj lonček. Naj torej – v imenu Dobrega – spregovori človek, ki smo ga obtožili vsega zla, ki so ga bili deležni proletarci rdečega Vzhoda in pred katerim so svarili proletarce na črnem Zahodu.

Marxova misel je za človeka morda najgloblja rana, rana v telo njegove zgodovine in v zgodovino njegovega pojma, še bolj travmatična kot udarec, ki jo zada psihoanaliza... Stoletje marksizma bo stoletje tehnično-znanstvenega in učinkovitega razsrediščanja Zemlje, geopolitičnega, anthroposa v njegovi onto-teološki identiteti ali v njegovih genetskih lastnostih.

Jacques Derrida, *Spectres de Marx*.

Nikoli ni bila tako pravilna Marxova trditev, da je ekonomija tista, ki bo "v zadnji instanci" odločila. Šele na podlagi globalizacije, ki jo zahteva kapital, je možno ideološko govorjenje o globalni vasi ali pa totalitaristična trditev: "vsi drugačni, vsi enakopravni". *Zvijlačnost kapitala je v neznosni lahкости, s katero si v tišini zgoj miselnega dogajanja podredi humanistično nalvno zavest.*

Nič drugega kot interes »svobode trgovine«, o kateri govori Marx v komunističnem manifestu, ni v ozadju idej o združevanju Evrope: nihče ne ve, kakšni bodo realni učinki združevanja, vendar se zaradi pritiska kapitala nihče ne more upirati integraciji. *Kapital se je navzel značilnosti brezglavega in iztirjenega gona, ki se obrača zdaj v eno zdaj v drugo stran, le da bi dosegel zadovoljlitev.*

Naš Slavoj Žižek (*Against the double blackmail* na mrežnem naslovu www.lacan.com/kosovo.htm in *The spectre is still rolling around*; - tekst je v odlomkih dostopen na naslovu: www.arkzin.com/munist/ziz1e.htm) pa pojasnjuje drugo temeljno značilnost naše dobe, namreč vzpon različnih etničnih in verskih fundamentalizmov, ki se direktno zoperstavljajo univerzalizmu težnje po globalizaciji. V najčistejši obliki je ta fundamentalizem organiziran v obliki totalitarizmov kakega Miloševića, Sadama Huseina in podobnih, ki so v zahodnjaških očeh percipirani kot neposredna nevarnost za novi red sveta, ki naj ne bi poznal etničnih in verskih meja. Logiki zla (ki smo jo analizirali v treh delih *Duha vojne in lulka markija de Sada*, glej Park junij, september, oktober), se tako zoperstavlja logika novega globalnega reda, ki je zaradi moči vojaške tehnike seveda dominantna, vedno pa se najde kdo, ki se v to matrico nekako ne ujame. Ravno ta dominantnost, ki se nikoli ne realizira popolnoma, nas opozarja na to, da te dvojnosti ne smemo preveč preprosto razumeti kot golo nasprotje. To nasprotje je bolj dialektične narave: eno pogojuje drugo. Izbruhi fundamentalizma niso nekakšen ostanek preteklosti, ampak so del istega problema, namreč brezpogojne vladavine kapitala. Ne smemo pozabiti, da se je Zahod dolga leta klanjal Miloševiću kot garantu miru in stabilnosti na Balkanu in da mu je z lahkoto odpuščal sejanje vojne v Sloveniji, Hrvaški in Bosni. Niti ne smemo pozabiti na to, da se morajo Američani v svojih prodorih na Bližnji Vzhod sedaj bati lastne vojaške tehnologije, ki so jo nekoč podarjali tistim, ki so kasneje postali njihovi najhujši sovražniki. In ravno tu je aktualnost Marxovega manifesta. Narobe bi bilo nasesti govoričenju o človekovih pravicah, ne da bi vzeli v obzir interes in igro kapitala oz. mednarodnih korporacij, ki določajo interesna področja, in to, kje so človekove pravice pač bolj človekove kot drugje. Čez nekaj časa – ko ekonomija pač steče – je zadeva spet pozabljena ali pa premeščena na bolj zanimiva področja. *Kapital, zlo in dobrotniki menja svoje položaje kot kakšni zdoigočaseni ljubimci v cenenih porničih, ob tem pa se naslaja še oko lepodušniških medijskih korporacij.*

V boju Novega reda in različnih fundamentalizmov gre, kot pravi Žižek, za »dvojno izsiljevanje«. V Sloveniji se to na primer vidi na eni strani v razumniškem zavzemanju za ohranitev »nacionalne substance«, ki naj bi jo – na drugi strani – ogrožale ultraliberalistična logika brezpogojne integracije v »Evropo«. Zlata sredina med tema dvema pozicijama ne more biti neka kvazinevtralnost, ampak je – za začetek – upoštevanje realne politike in ne nasedanje ideološkim igriscam, s katerimi se Zahod loteva nekdanjih komunističnih držav, da bi jih podredil novi kolonialni politiki.

Prihodnjič:

**Telo proletarca v času
globalne ekonomije**

Čemu se veseliti?

Nas znajo pritegniti, ti »millenium« oglasli, da napravimo kopico denarja za stvari, ki jih ne potrebujemo, a ne? Če smo med letom seveda kaj spravljali v nogavice. Za pregrešno dober parum, elegantno večerno obleko ali šminko, s katero se lahko brez skrbi poljubljamo ure in ure. Prestiž in glamur sta namreč, tako beremo vsako leto v ženskih revijah, nepogrešljiva spremljevalca vsakogar, ki želi na najdaljšo noč v letu »zažgati« in pritegniti kar največ nevoščljivih pogledov.

Kako smo si različni, bi lahko rekli, če bi se le spomnili na tiste, ki bodo novo leto pričakali doma. Tudi doma je lahko zelo lepo, vendar ni prijetno, če človeka pesti pomanjkanje denarja. Mnogi si zamislijo čim cenejšo in hkrati čim okusnejšo večerjo (ne boste verjeli, ampak možno je oboje hkrati), v trgovinah pa seštevajo cene in upajo, da imajo s seboj dovolj denarja. Marsikomu se namreč zgodi, da mora vrniti npr. čokolado, ker mu zmanjka nekaj tolarjev. Na žalost se večina trgovk še ni naučila olike ali vsaj tihe uvidevnosti. Z grdim pogledom (pa tudi na glas) znajo povedati, da bodo morale ponovno napisati račun, kar jim bo vzelo nadaljnji dve minuti. Da bi pa vi lahko vedeli to prej in jim prihranili dodatno delo. Pa še gnečo imajo... Najhuje je, če se to zgodi otroku. Enkrat, ko sem bila mlajša, sva šli s prijateljico v trgovino. Bil je osmi marec in hoteli sva razveseliti najini mami. Ker sva bili še osnovnošolki, teh pa trgovke ne marajo (verjetno mislijo, da vsi samo brskajo in krađejo), nama je brez zadržkov »povedala svoje«. Prijateljica je namreč doma pozabila denarnico, kar je ugotovila šele, ko je bil račun že zaključen in blagajna na široko odprta. Vsa obupana je prosila blagajničarko, če jo lahko zapiše v zvezek, saj jo je najbrž že poznala, ker smo otroci vsak dan po pouku zavili v ravno to trgovino. Ni popustila, čeprav je lahko predvidevala, komu sta namenjeni škatla čokoladnih bombonov in vizitka »Moji mami«. Ženska je bila pač načelna in se ni premaknila niti za ped. Trgovino sva zapustili z jezo in jokom, potem pa molili, da jo bo celo življenje pekla vest...

In takšnih zgodb je še veliko. Decembri so polni raznih prireditev na prostem, kjer kmalu opaziš veliko različnih ljudi, tudi take, ki se jim na obrazu zarisuje otožen, ponižen, celo spokojen pogled. Ni pomembno, v kaj so oblečeni, kako glasno se smejejo in kakšno frizuro imajo. So previdnejši, ker se z vsakim gibom sprašujejo, če so morda preveč ošabni, nesramni ali pohlepni. Ujeti v svoje negativne misli se počutijo odveč in nezaželene med temi razposajenimi in brezskrbnimi ljudmi. Čim bolj nevidno stopajo mimo stojnic in odgovarjajo: »Samo gledam.« Ti trenutki so verjetno eni izmed najhujših, če imajo s seboj majhne otroke, ki jim se s uspešnim razlozi, da vse to veliko stane, »mamica pa nima denarja.« Otrok neutolažljivo joka, ker ne dobi sladkorne pene za 200 tolarjev, mami pa zadržuje solze, ko pomisli, da potem naslednji teden ne bodo imeli kaj jesti...

Sicer pa je revščina zelo relativen pojem. Nikakor ne smemo prezreti, da se imajo nekateri za revne, ker si ne morejo privoščiti stinajstih dni sarafija, čeprav vozijo avto za dva ali celo tri milijone tolarjev. Si predstavljate, da se ima za revnega celo Saša Lošić (če ste pozabili – asociacija je Plavi orkestar), ki si menda ne more privoščiti niti lastnega stanovanja v Sloveniji. Toda svoj čas ni imel, tako je vsaj izjavil, niti toliko soli, da bi jo posul po krompirju. To je pa najbrž res že revščina, tudi po merilih nas, navadnih smrtnikov.

Medtem ko vi razmišljate o Rimu, Amsterdamu, Budimpešti in Pragi, nekateri dva tedna pred plačo preštevajo svoje zadnje tolarje in upajo, da se bodo pretokli do petnajstega. Pa naj bo to leta 1999 ali 2000. Saj je vseeno. Prepričani so, da se nimajo česa veseliti. In z veliko mero previdnosti si upam tej trditvi tudi pritrditi. Kdo jim bo pomagal – mogoče država? Glede na to, da se povprečna plača nahaja neke okoli 120 tisočakov, veliko ljudi (kùharice, varuške, trgovke) pa zasluži le polovico tega zneska, lahko vanjo upravičeno podvomimo. Nezaposlenost se ne zmanjšuje, temveč vztrajno povečuje. Zavod za zaposlovanje sicer uvaja javna dela, vendar se tam mesečno plačilo giblje okoli 50 tisočakov za 40 ur na teden. Po novem letu se bo to spremenilo. Ljudje bodo delali raje le 32 ur tedensko in za to dobili 45 tisoč tolarjev na mesec. Ure, ki jim bodo ostale, bodo izkoristili za dodatno izobraževanje. Odlična motivacija, teh 45 tisoč, a ne? Za varen korak v prihodnost pa res znamo poskrbeti.

V Sloveniji ni preveč rožnato biti reven. Romi dobivajo vsestransko pomoč, plačajo jim vse šolske potrebščine, poskrbijo pa tudi, da v šoli niso lačni. Nato pa jih še prosijo, naj se učijo. Begunci si celijo rane v begunskih centrih, njihove ugodnosti so približno enake. Pa ostali? Znajti se morajo, kot vedo in znajo. Po izgubi zaposlitve dobivajo nekaj mesecev denarno pomoč, potem se morajo znajti sami. Če ste v to podvomili, se enkrat malo ustavite pred Zavodom in slišali boste težko verjetne zgodbe. Nastopiš novo službo in sploh ne dobiš plačila (ker ni denarja) ali pa tako majhno, da ne pokriješ niti potnih stroškov. Ker prekinēs delovno razmerje, ti niti Zavod noče nakazovati pomoči. Ironično, ni kaj. Da ne govorimo o tistih, ki jim podjetja zaradi stečaja dolgujejo milijon tolarjev za neizplačane plače. In kaj se zgodi, ko otrok potrebuje nove škornje? Navadno jih nekako kupijo, male večje, da so za dve leti. »Pa lepo hodi, da se ne bodo takoj uničili!« Ko vidimo naše revnejše prijatelje, ostanemo brez besed, zato večina naslednjč raje naredi ovinek in se jim izogne. Zelo pogumno.

Kako čudovito se je pogovarjati o ognjemetu, romantični večerji ob svečah in nepozabnih darilih, če okoli nas ni tistih, ki bi pesimistično vprašali: »Čemu se veseliti?« Je to res tako neumno vprašanje? Kakor za koga.

Mojca Rapuš

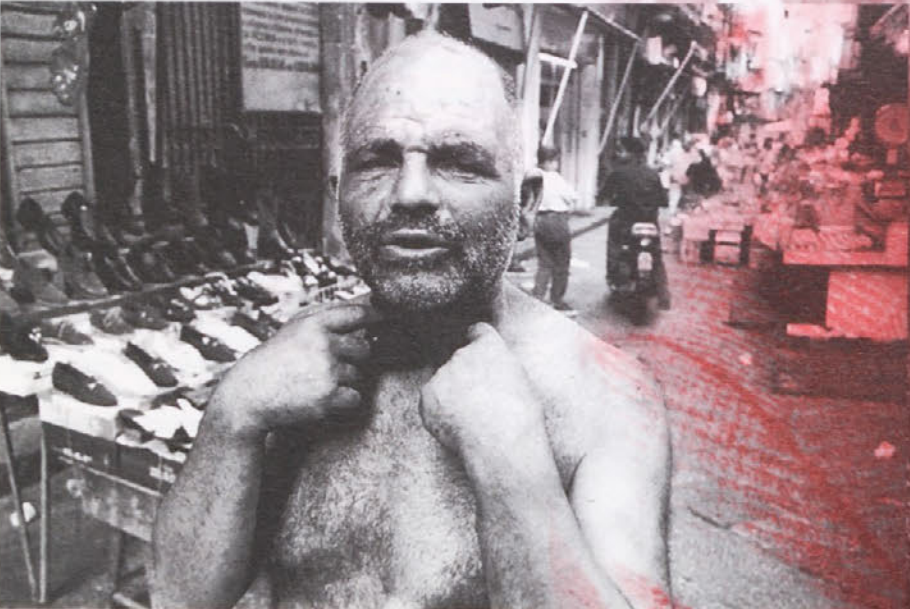

foto Borut Peterlin

foto I.G.

foto I.G.

foto Tomaž Grdin

Kdo je »klošar«?

portret

Spomnim se ga še iz svojih najstniških let. Takrat sem bil kar nekako zaljubljen v klošarsko življenje. Zame je bil to nek drugačen način, neko uporništvó, življenje za dušo. Včasih sem mu dal nekaj denarja, on pa mi ni nikoli ostal dolžen, vedno se mi je zahvalil s kako lepo knjigo, ki jih v njegovem repertoarju nikoli ni zmanjkalo. O knjigah mi je vedno govoril z žarom v očeh. Zato sem mu hvaležen. To, da prodaja knjige na ulici, ga je pripeljalo do veliko poznanstev – ljudje ga spoštujejo in ga poznajo pod imenom Jože. Takšno življenje živi od leta 1992, spi v prostorih Rdečega križa v kleti bloka, stanovalci so mu ponudili dodaten prostor za shranjevanje knjig, osebno higieno pa vzdržuje kar v gostilni ...

Od kod ti vse te knjige?

Nekaj jih dobim pogodbeno, nekaj mi jih podarijo. Imam okoli 2000 knjig. Veliko jih je v starem nemškem jeziku, gotoci in pa v vseh drugih možnih jezikih.

Se preživiš?

Da, dobim ravno toliko. Ljudje zelo malo berejo, veliko gledajo televizijo, ki jih poneumlja. Pri branju knjige si razlago narediš sam. Širiš obzorja. Načitanega človeka ne spraviš v enoumje. Vedno bo stvar pretuhal iz več platí, preden se bo odločil za pravilno stvar. Jaz sodim med te ljudi.

Veliko bereš?

Berem, ko imam čas, to je približno dvesto knjig na leto. Najraje berem zgodovino, biografije in pa razne romane. Zelo mi je všeč na primer Saga o Forsythih od Galsworthyja, rad berem tudi Zane Greya, čudovito opisuje naravo.

Te knjige ti dajo moč in energijo za življenje, to je vse, kar potrebuješ?

Da, rad pa poslušam tudi klasično glasbo. Ljubim Beethovново in Bachovo glasbo. Večkrat grem v frančiškansko cerkev poslušat orgle. Tako napolnim baterije. Ogleдал sem si tudi film o Ludwigu van Beethovnu, Nesmrtno ljubljena. Bolj zaradi glasbe. Ob koncu filma, ko so še vedno bili napisí, sem še vedno sedel, kajti igral je Beethovnov peti klavirski koncert.

Vse to bi lahko počel tudi, če bi bil v službi.

Bil sem zaposlen dolgo let. Naredil sem tri šole, imam dva otroke, sin je profesor zgodovine, hčerka študira kriminalistiko. Dolgo časa sem delal v Iraku, zato smo se z družino malo odtujili. Vse sem pustil za seboj, pobral jim nisem ničesar. Imam svoje delo, ne želim si nič drugega kot duševnega miru in zdravlja.

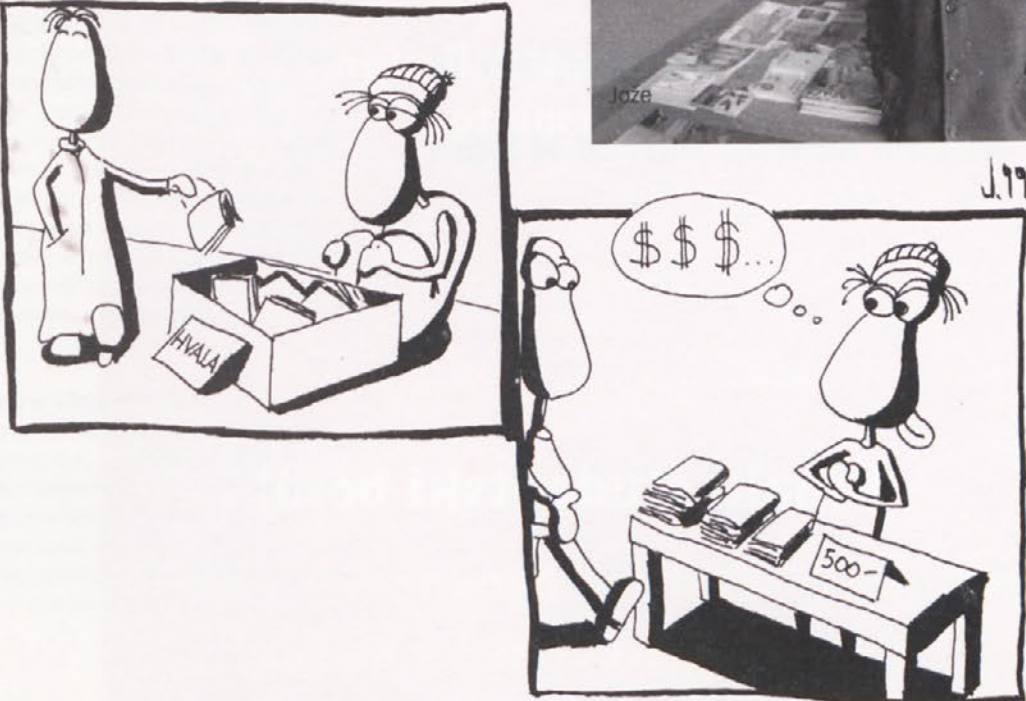
Hvala lepa, bil je zanimiv klepet.

Če boste kdaj hodili po Ljubljani in vas bo pot slučajno zanesla mimo Drame, se ozrite okoli. Stopite h kupu knjig, ne bo vam žal.

Damjan Planinšek

foto B.P.

Pokličite brezplačno telefonsko številko

080 3000

ISDN paket 3000

in se dogovorite za **nakup**

Brezplačno Vam ga v rdeči vrečki

dostavimo na dom. Paket vključuje digitalni telefon,

ki omogoča **izpis številke**

kličočega, paket SiOL za dostop do

interneta, modem ISDN ter **nadgradnjo** analognega

priključka v priključek ISDN. **Brezplačna priključitev**

terminalske opreme je zagotovljena! S

ISDN paket 3000

se **stroški Vašega pogovora ne spremenijo.**

Hitrost prenosa podatkov se **poveča.**

Cena je **49.900,00 SIT**
in vključuje DDV.

Zdaj je čas!

Telekom Slovenije

Restavracija za vso družino

**Trgovski center Bršljin
Novo mesto**

Odprto:

od ponedeljka do četrтка: 8.00 - 24.00

petek in sobota: 8.00-24.00 Mcdrive 8.00 - 2.00

nedelja: 9.00 - 24.00

Kmalu študentski boni!

**Posebno ugodno
dijaške in študentske malice!**

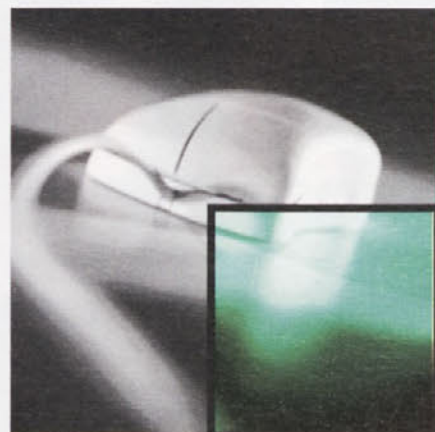
think
digital
Luminus

everyone
has a
photographic
memory,
some just
don't have
film

Luminus d.o.o., Kolodvorska 2, 8000 Novo mesto, tel.: 068 372-540, fax: 068 321-813

FOTOGRAFIJA > DIGITALNI IZPISI > SKENIRANJE > PLASTIFICIRANJE >

POLETNA PONUDBA
x fotografija 9x13cm
39 SIT
x fotografija 10x15cm
49 SIT
x razvijanje filma,
skeniranje 1200x1800
DPI, zapis na CD s
prikazovalnim programom
in index nalepko
1499 SIT
x 3X fotoalbum flip
999 SIT

BRAIN

Računalniški inženiring
Seldlova 48, 8000 Novo mesto
tel.: 068 / 325 651, 325 278
068 / 375 650, 375 651
e-mail: brain@brain.si

RAČUNALNIŠKA OPREMA

- računalniki
- prenosni računalniki
- tiskalniki
- računalniške mreže
- enote za arhiviranje podatkov
- brezprekinitveni napajalniki
- računalniške komponente
- servis računalniške opreme
- licenčna programska oprema

POTROŠNI MATERIAL

- trakovi, črnila in tonerji za tiskalnike
- računalniški in fotokopirni papir
- diskete in cd mediji

PROGRAMSKA OPREMA ZA PODJETJA IN OBRTNIKE

- glavna knjiga s saldakonti, DDV
- place
- osnovna sredstva
- materialno poslovanje
- trgovinsko poslovanje
- programi za gostinstvo
- kadrovska evidenca
- proizvodnja
- direktorski informacijski sistemi
- direktorske analize
- recepcija
- kalkulacije
- blagajna

TRGOVINA FLOPI

- pisarniški material
- darilni program
- vse za šolo

Restavracija 15, 8000 Novo mesto
Telefon: (068) 325 - 316

Bilo je 16. januarja 1996 na ploščadi med Šubičevo cesto in Maximarketom v Ljubljani. Že v zgodnjih dopoldanskih urah se je zbirala množica študentov, ki je sredi dneva štela preko 5000 mladih. Zgodil se je prvi resni študentski protest po revolucionarnih študentskih gibanjih v letih 1968-1970. Študenti so se zbrali na protestu za ohranitev sistema študentskih bonov za prehrano. Kot predstavnik študentov sem bil tedaj glavni pogajalec s predstavniki države in v nadaljevanju bom skušal povzeti takratno dogajanje, kot ga vidim po treh letih.

Odmevi v javnosti so bili različni. Povprečno dnevno poročanje o dogajanju se je od podpore pred protestom ob samem protestu spremenilo zaradi popackane parlamentarne fasade, ki so jo popestrili izstrelki iz jajc in jogurtov. Študenti smo bili obsojeni objestnosti, čeprav je kot vedno v takih primerih šlo za peščico izgreznikov (po nekaterih ocenah je šlo za mariborske študente, ki so prišli iz štajerske prestolnice s posebnim vlakom in so kljub številčni majhnosti preglasili petkrat večjo množico ljubljanskih kolegov) in na koncu se je vse bolj zdelo, da je šlo za usklajeno medijsko akcijo proti organiziranim študentom, ki bi po uspehu lahko dobili krila.

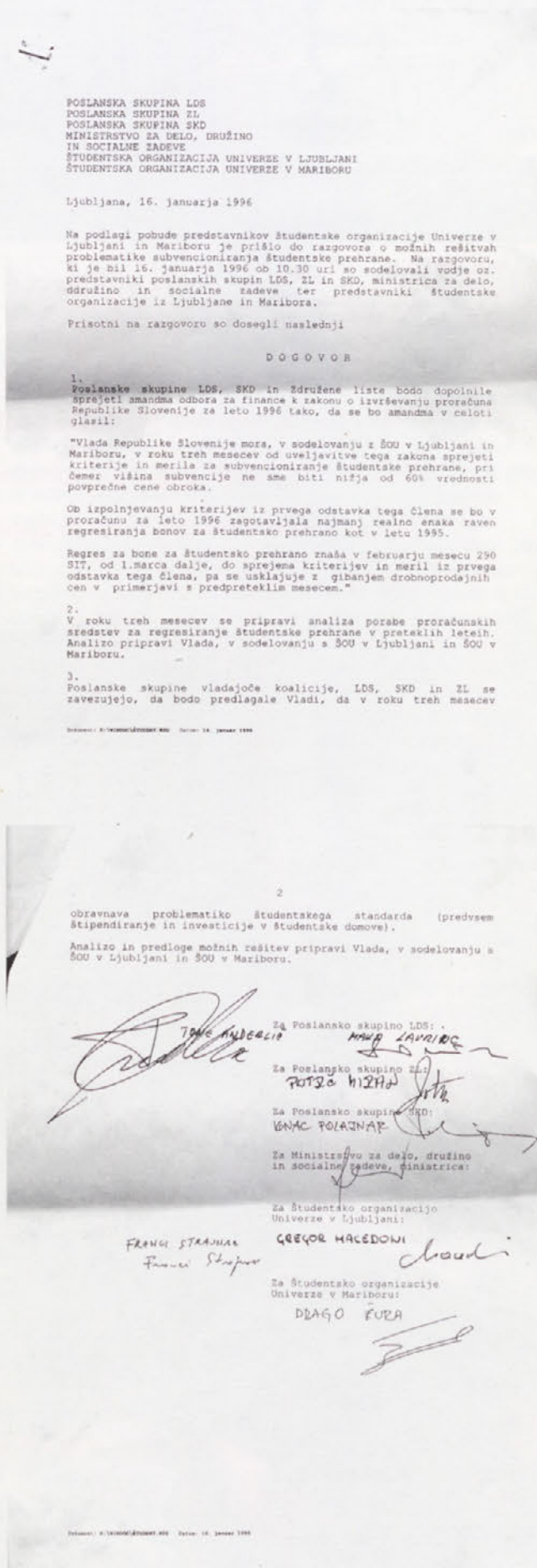
Veliko bolj pa so bili zame zanimivi odmevi v malo bolj intelektualnih krogih, ki so se zrcalili v

komentarjih v *Sobotni prilogi* in še nekaterih medijih. Šlo je za komentatorje, ki so bili aktivni udeleženci študentskega gibanja konec 60-ih ali začetku 70-ih. Vsi po vrsti so ugotavljali, in pri tem niso skrivali razočaranja, da so se njihovi protesti napajali iz idealističnih idej, medtem ko današnje študente spravi na cesto le še prazen želodec. Seveda so imeli prav, motil me je le ton, ki je izražal presenečenje nad takšnim stanjem. Vsi ti veliki revolucionarji sestavljajo že od leta 1990 naprej jedro nove politične elite in za hip se je zdelo, kot da je le-ta začudena nad produktom šolskega sistema, ki ga soustvarjajo. Pa ne samo to, zdelo se je, da ne razumejo časa, v katerem živijo. Brez ne vem kakšne analize lahko ugotovim, da je današnji dijak in študent v veliki meri pragmatik (po sili najmanjšega odpora) in »robot«, ki se mu ni treba odločati, temveč se le prilagodi sistemu, ki mu pride na njegovo pot, pa najsi je to šola ali širša družba. Kot tak nima velikih idealov, za katere bi se boril, temveč so njegovi ideali zelo blizu materialnim vrednotam. Zato je kot učenec, dijak ali študent zelo lahko vodljiv in enako ni zahteven tudi kot državljani, saj je potrebno zanj zagotavljati le dosti *kruha in iger*. In če se sedaj vrnemo nazaj k protestu, je država trčila s študenti ravno zato, ker nam je hotela vzeti lagoden prehranjevalni sistem.

S prej omenjenimi avtorji komentarjev ob protestu leta 1996 pa tudi sam izražam razočaranje, morda kot malo bolj idealističen primerek od današnjega povprečja, da nihče v zadnjih letih ni šel na cesto zaradi neurejenih razmer v samem izobraževalnem sistemu na univerzah in visokih šolah. Priče smo pravemu razvrednotenju visokošolskih institucij, ki so brez pravega reguliranja vse bolj prepuščene tržni logiki in s tem v zvezi slabšanjem kakovosti pedagoškega in raziskovalnega procesa. In če s temi problemi primerjam današnje socialno stanje povprečnega študenta, mislim, da bi morali vsi po vrsti stati pred Državnim zborom, pa ne zaradi praznih želodcev.

Današnji dijak / študent je v veliki meri pragmatik (po sili najmanjšega odpora) in »robot«, ki se mu ni treba odločati, temveč se le prilagodi sistemu, ki mu pride na njegovo pot, pa najsi je to šola ali širša družba.

Gregor Macedoni
gregor.macedoni@drustvo-dns.si

Spomladi leta 1992 so se začeli na podlagi pobude, ki je prišla iz vrst ŠOU-a, in sprejetega amandmaja v državnem zboru, uvajati študentski boni za prehrano. Boni so bili pri študentih hitro sprejeti in poraba državnih sredstev v ta namen je v naslednjih letih vrtoglavo naraščala. Zato je prišlo v osnutku proračuna za leto 1996, ki je bil pripravljen že zgodaj jeseni 1995 (leta 1996 so bile parlamentarne volitve in velika koalicija, ki so jo sestavljale LDS, SKD in ZLSD, je želela proračun za volilno leto čim hitreje sprejeti), do predloga, ki je realno zmanjševal sredstva za ta namen glede na leto 1995. Bila pa so to leta, ko se je število študentov občutno povečevalo in s tem tudi število potencialnih uporabnikov bonov. Država je kljub nekaterim zelo ostrim kritikam vztrajala pri svojem predlogu in prvi razgovori so bili neuspešni. Očitno so predstavniki države računali na dve dejstvi: menjavo študentskih struktur, ki se izvaja v novembru vsakega leta po študentskih volitvah in se konča sredi decembra, ko prevzame posle novoizvoljena študentska vlada, ter dejstvo, da se bo proračun sprejemal v času po novoletnih praznikih in na začetku zimskih semestralnih počitnic, ko naj bi študentje bolj mislili na izpite kot na proteste. Tako je država vztrajala na svojem, študenti pa na svojem. Da študentska stran misli resno, je državna stran spoznala šele zadnje dni pred napovedanim štrajkom, ki je bil napovedan za 16. januar, dan, ko naj bi se v Državnem zboru pričela proračunska razprava o proračunu za leto 1996.

Poleg dobro izbranega termina (pritisk se mora izvajati takrat, ko so o konkretni temi odloča), smo študenti dobili novoletno darilo tudi v sporu znotraj koalicije, ko je zaradi prenizkih sredstev za pokojnine ZLSD zagrozila z odhodom iz vlade. Seveda si vlada (v bistvu LDS kot osrednja vladna stranka) ni mogla privoščiti dveh front, poleg tega pa so bile finančne zahteve študentov majhne v primerjavi z zahtevami upokojencev. Tako smo bili priča uspešnemu pohodu večtisočglave množice študentov na ploščad pred poslopjem Državnega zbora, kjer so zbrano mladino zabavali številni ansambli in kantavtorji, ki so s svojimi nastopi izrazili podporo študentom. Med nastopi glasbenikov so zbrano množico razgrevali nadebudni študentski govorci, celotno sceno pa so dopolnjevali številni zabavni napisi na transparentih v stilu: »Anderlič – študiraj z nami«, »Tudi Artur bi jedel« ipd., ki so pritegnili pozornost mimoidočih.

Vzporedno s protestom na ulici pa so potekala tudi ostra pogajanja v poslopju Državnega zbora, kjer smo na eni strani mize sedeli predstavniki ŠOU-a v Ljubljani in ŠOU-a v Mariboru, na drugi pa predstavniki LDS-a, SKD-ja, ZLSD-ja ter ministrica za delo. Kljub trdim pogajanjem je bil cilj študentov dosežen s podpisom sporazuma, ki je v prvi točki zagotavljal, da bo država krila stroške študentske prehrane v nespremenjeni višini ne glede na dejansko porabo (60% povprečne vrednosti obroka). Druga točka je določala, da se morajo natančnejši pogoji regresiranja prehrane določiti v roku treh mesecev in v sodelovanju s študentskimi organizacijama. V nadaljnji tretji točki sporazuma pa so se podpisniki s strani države zavezali k aktivnejšemu pristopu obravnavanja problematike študentskega standarda (štipendije, nove postelje v študentskih domovih).

Naslednji dan so poslanci vladne koalicije v skladu s sporazumom sprejeli dogovorjeni amandma, medtem ko je vlada konec aprila sprejela uredbo, ki opredeljuje sistem izvajanja subvencioniranja študentske prehrane in ki se izvaja še danes. Tako smo bili priča uspešnemu protestu skupine civilne družbe, ki je z usklajeno medijsko akcijo, lobiranjem in izvedenim protestom še danes lahko za zgled skupinam, ki se borijo za dosego svojih ciljev v odnosu do države.

Tat ovi ok olj a

Nina A. Jakovljevič
nina.jakovljevic@infotehna.si

V najrosnejših letih so mi dvigovali pritisk imbecili, ki so na parkirišču Splošne bolnice Novo mesto vzvratno parkirali osebno vozilo, odprli prtljažnik in zmetali v takrat mnogo bolj čisto Teško Vodo smeti, ki tja vsekakor niso sodile. Svoj gnev nadnje sem stresala z doma napravljeno fračo, v katero sem polagala težje kamenčke in ciljala avtomobilski pleh. Na moč vesela sem bila zadetkov v polno, a kaj ko so z drugega brega prihajale povedi z grozljivo vsebino, slišati je bilo nekaj o trganju ušes, prašenju zadnje plati ter policiji. Ker je imela zadnja beseda le malo preveč strašljiv prizvok, sem se raje pobrala v zavetje maminega predpasnika.

Kot najstnica se tovrstne problematike, priznam, nisem preveč zavedala. Z marsikaterim drugim sogimnazijcem sem vestno smetila po Ragovem Logu, Marofu in še kje drugje z ostanki sicer legalnih, a za tako mlada leta neprimernih substanc. Odrasli mimoidoči so nas karajoče pogledovali in morda celo pripomnili kako »zeleno«. Pa si vendarle upam trditi, da skoraj vsak drugi izmed teh težakov ni še nikoli zgibal plastenke mleka po uporabi, da le ta ne bi zavzela toliko prostora v smetnjaku. Presneti hipokriti!

Precej žalostno in zaskrbljujoče dejstvo je, da bi verjetno kaj kmalu pristali v kakšni podružnici Ministrstva za zdravstvo, če bi res želeli zaživeti v harmoniji z naravo (predstavljajte si, da greste na sprehod v Portovald in naletite na klečečega človeka, oblečenega v koruzno ličkanje, z listom lapuha na glavi, ki liže vlažen mah s tal). Po materi Zemlji so se tisočletja plazili, letali, tekali, plaval in rasli primerki žive narave, katerih obstoj je bil povezan v svojevrstno harmonijo. Seveda, dokler se ni pojavil *homo sapiens* in njegove prekrasne iznajdbe, katerih rezultat je tudi ogromna količina odpadkov. Zavedam se, da poti nazaj ni, tako pač je. Ampak, če že moramo producirati toliko smeti, zakaj se jih toliko znajde na popolnoma neprimernih mestih? Se ljudje ne zavedate, da s tem, ko zabrišete staro avtomobilsko gumo v Krko, ukradete del prihodnosti svojih potomcev, morda celo svoje? Za vse bralce Parka, ki tega še ne veste – v naši državi obstajajo posebne ustanove, ki enkrat tedensko odvažajo odpadke iz velikih kovinskih škafel (nekateri imajo zelene, druge pa rumene pokrove), katerih namen je koncentriranje smeti na

posebnih mestih, imenovanih odlagališča. V tem trenutku se verjetno smejete banalnosti tega stavka, a pomislite na vaš vedenjski vzorec, ko nekje na samem odvijete žvečilni gumi in ga denete v usta. Kam? Kam boste odvrgli papuček? Mar so vaši možgani res tako malo zmogljivi, da jim predstavlja dvig roke do zabojnika tako zahtevno in težko operacijo?

Glede na to, kam nas pelje naš način življenja, bi morali ljudje disciplinirano čakati v vrsti s smetjo v roki in željo, vreči jo v koš – ker bi se zavedali, da bo imelo to sčasoma pozitivne globalne posledice. Nasprotno pa se smilimo sami sebi nad nepomembnostjo naših življenj in nočemo storiti ničesar anonimnega, kar bi vplivalo tudi na koga drugega kakor le na nas.

Če bi problem onesnaževanja dokončno analizirali, bi prišli do zaključka, da je rešitev za odpravo onesnaževanja ena sama – korenita sprememba naše kulture, oziroma povratek na začetek civilizacije same. Seveda pa ni nihče pripravljen obleči kože rjavega medveda in rezljati igel za šivanje iz jelenove piščali v Kostanjeviški jami. Vseeno pa bi s tem člankom želela apelirati na vas, dragi someščani, da se zamislite nad svojim odnosom do okolja. In če bo zaradi tega, ker boste dogorelo cigareto odvrgli v za to nastavljen koš namesto na tla, živel kakšen svizec v švicarskih Alpah tri dni dlje kot sicer, bo moj cilj dosežen.

Glede na to, kam nas pelje naš način življenja, bi morali ljudje disciplinirano čakati v vrsti s smetjo v roki in željo, vreči jo v koš ...

Agenda 21 – zadnja priložnost sodobne civilizacije?

Tomaž Levičar
341.541@insert.si

Črna gradnja v Zalogu

Človek je svet napravil antropocentričen s pomočjo svojih z naravo dobljenih nastavkov, ki jih je in zaradi katerih se je v evoluciji razvil do današnje stopnje. Razum je danes njegovo glavno orožje, a žal tudi njegov glavni sovražnik. Orožje, ki ga je izdelal, se obrača proti njemu. Postavil se je za vladarja sveta in vse podredil svojemu interesu in volji, iz sveta je ustvaril podobo tiranije, sebe pa postavil za tirana. A vsak vladar, ki dela zgolj v svojo lastno korist in ne vlada za svoje ljudstvo, se mora prej ali slej soočiti s sovraštvom vladanih in uporom: sme pričakovati svoje strmožlavljenje in giljotiniranje.

Če je kdo v tem svetu ranljiv, je to ravno človek, še več, dana mu je sposobnost uničiti samega sebe. Ni pa umrljiva in uničljiva narava, iz katere se je človek izmaknil, oziroma se želi. Ekologe smemo torej v resnici videti ne kot največje zagovornike obdajajoče nas narave, temveč kot najbolj zagrizene borce za človekov obstoj. Toda res je tudi, da je za njih človek pač del narave. Človek lahko s svojim ravnanjem uniči sebe in ostale posamezne naravne primerke, ne more pa uničiti narave, oziroma drugače: če vladar uniči ljudstvo, ki mu vlada, uniči s tem tudi svoj položaj in sebe.

Želja po večnosti. Človekova želja je trajati, biti večni, toda ker tega po naravi ne zmore sam, ker njegovo telo propade, skuša sebe povleči skozi čas s prihajajočimi lastnimi rodovi. Rimski pesnik Lukrecij (96. – 55. pr. n. št.) je v epu *De rerum natura* dejal:

“En rod dviga se v rast, ko drug pojema in hira,... Kot pri štafetah v roke iz rok gre bakla življenja.” Človek se v večnost torej raztegne skozi svoje otroke in otrok otroke, kasnejše rodove, ki jih kot „zmeraj nove služabnike namesto sebe predajamo bogu“ (Platon: *Zakoni*, šesta knjiga) in ki prenašajo „baklo življenja“, prižgano nekje v preteklosti. Miselnost, da sebe najdemo v drugih v prihodnosti, pa seveda terja, da skrbimo za vse, kar našo eksistenco (sedaj raztegnjeno naprej v prihodnje rodove) omogoča, od česar je odvisna, kot za najsvetejše. To pa je seveda naravno okolje.

Nevarnost prekinitve življenja. Zadnja desetletja, raje kar zadnji stoletji, smo ljudje s svojim egoizmom in hedonizmom živeli kot najhujši krvniki narave v prav dionizičnem vzdušju, oropani razuma smo ji vzeli vse, kar se nam je v nekem trenutku zdelo, da potrebujemo, da nas osrečuje. Zadovoljevali smo vse mogoče in še več nemogočih in nepotrebnih potreb. Kot odvisnik od drog smo, da bi prišli do svoje doze in trenutkov mirnosti, ki smo jih videli kot srečo, storili vse mogoče, vse hudo. Noben prekršek se nam ni zdel odveč, še razmišljali nismo o tem. Zaslepljeni smo bili z bliski užitkov. Toda oni, ki je v resnici del narave, pa čeprav misli, da to ni, da je višje, postane s tem, ko je njen krvnik, hkrati svoj lasten krvnik. Gre za samomor, katerega vzrok je prevzetnost, nečimrnost.

Očitno je, če že drugega ne, da smo pač podobniki onega Rousseaujevega Karibca, katerega stopnja predvidevanja je takšna, da “zjutraj proda svojo bombažno posteljo in pride zvečer jokati, da bi jo kupil nazaj, ker ni uspel predvideti, da jo bo potreboval za naslednjo noč.” (J. J. Rousseau: *Razprava o izvoru in temeljih neenakosti med ljudmi*, prvi del) Biti Karibca podobnik je res hudo. Je pa treba opozoriti še na en moment človekove dejavnosti; ne gre namreč zgolj za pogled naprej, temveč tudi v širino; veliki Friedrich Engels je v spisu *Vloga dela* to prikazal takole: “Slehera zmaga (človeka nad naravo) prinaša sicer predvsem tiste posledice, ki smo jih pričakovali, toda v drugi in tretji vrstici so posledice čisto drugačne, nepričakovane, ki le prepogosto prve posledice spet razveljavljajo ...”

Agenda 21 – sekularna religija

V sedemdesetih letih tega stoletja, v obdobju nebrzdane eksploatacije zelo počasi obnovljivih energetskega virov in narave nasploh, smo se pripeljali v energetske krizo, ki sicer sama zase ni nekaj groznega, je pa ta kriza, v katero so nas pripeljali razni partikularizmi, vsaj pomenila manjšo streznitev. Morda gre tudi njej pripisati nekaj zaslug za dejstvo, da smo na začetku devetdesetih let s svetovno konferenco v Rio de Janeiru na globalni ravni dobili t.i. *Agendo 21*, ki življenje ureja trajnostno. To filozofijo so še najhitreje prevzele skandinavske dežele in Kanada in te naj služijo za zgled, kako se odmikati od lastnega konca.

Trajnostni razvoj je neke vrste nova religija, rečem ji, naj to ne zveni paradoksalno, sekularna religija. Tostranstva sicer ne ureja v oziru na onostranstvo, temveč ga odkazuje s pogledom na prihodnost tostranstva. Najvišja vrednota trajnostnega razvoja, ono, česar z njim ne želimo nikakor “razveljaviti”, je ohranjanje eksistence človeške vrste, s tem pa jasno tudi posameznega človeka in seveda vsega, od česar je človek odvisen, kar ga omogoča; odvrča pa se od miselnosti, ki je podrejena egoizmu posameznika, družbene skupinice, s pogledom zgolj v najbolj neposredne posledice svojega ravnanja in očaranosti nad svojimi kratkoročnimi rezultati, neozirajoč se na to, kaj se iz njih kot vzrokov nadaljnjih posledic razvije, neozirajoč se na vse preostalo in prihodnje.

Opozorilo: trajnostni razvoj, kot kdo včasih to razume, ne pomeni ustavitve razvoja, nasprotno, je namreč edini način razvoja, ki omogoča trajen razvoj. Doslej smo imeli razvoj (iz tega seveda tudi izhaja potreba po *Agendi 21*), ki bi se znal vsled svoje narave na neki točki časovne premice, morda sploh ne daleč od sedanjosti, prekiniti, ustaviti, morda za nas za vekomaj.

Lokalni facti bruti in Agenda 21. Države podpisnice dokumenta *Agenda 21* so se zavezale, da bodo tudi na nižjih nivojih izdelale nekakšne progame, ki bodo aktivnosti na najrazličnejših področjih življenja uskladile z zahtevo po omogočanju trajnostnega razvoja. Pri nas “Zakon o varstvu okolja” v svojem 50. členu mestnim občinam nalaga sprejetje programa o varstvu okolja in kratkoročnejših operativnih programih za svoja območja. V “programu o varstvu okolja” moremo na nek način videti identiteto, ekvivalent lokalni Agendi 21 (za pripravo teh na lokalni ravni obstajajo tudi t.i. ICLEI vodiči). Ne določa pa zakon časovnega roka, v katerem bi naj se to zgodilo, kar pa si smemo razlagati edino tako, da mora občina k snovanju tega programa pristopiti nemudoma, takoj po izdaji zakona, ne pa kadar se ji zljubi.

Kot pa je že takorekoč uzakonjena navada pri nas, je izvajanje zakonskih določb – najsi bodo te še tako v prid onemu, za kogar so pisane – zelo nedosledno, ga celo ni. Mestna občina Novo mesto doslej ni napravila prav ničesar na tem področju, o programu ne duha ne sluha. In pri tem postaja iz meseca v mesec v Sloveniji bolj osamljena; naštetih namreč moremo že kar nekaj občin v Sloveniji, ki so program izdelale, mnoge pa k temu hitijo; imajo ga denimo že v Domžalah, Kamniku, Mariboru, izdelujejo ga v Slovenskih Konjicah, Ljubljani, Idriji ...

Priprava takšnega dokumenta naj bi našo občino po ocenah strokovnjakov stala približno 7 milijonov tolarjev, kar je seveda glede na pomen dokumenta skromna številka. Seveda pa je treba k temu pridati kasneje tudi sredstva za uvajanje programa v življenjsko prakso – da torej ne ostane vse zgolj na papirju. Pa vendar, za one, ki vse gledajo zgolj skozi številke, velja omeniti, da ima uveljavljanje novih vzorcev obnašanja, takšnih, ki so v skladu s trajnostnim razvojem, v končni fazi pozitivne ekonomske učinke, poleg tega pa se znajde tudi v vlogi onega, kar ponuja možnost usklajevanja raznih politik tako, da rezultati enega področja ne negirajo drugega. *Agenda 21* je os oziroma prizma vsem njim.

Konsenz. Ni kaj, vsaka posamezna človeška skupnost danes mora prevzeti del odgovornosti za odgovornejše in dolgoročno zastavljeno življenje na zemlji. Ljudje moremo v zagotavljanju eksistence človeštva in ne le nas samih kot posameznikov najti točko konsenza, os, okoli katere se bo vrtelo vse naše življenje.

Narava pač odpušča napake človeku le do določene meje, ko je sita njegovih neumnosti, ga zna kaznovati z izgonom iz »raja«. Postati moramo vsekakor nasprotje Rousseaujevega Karibca, kajti tako, kot je lahko oni, kateremu je Karibec prodal svojo posteljo, neizprosno do Karibca, nedovzeten za njegove prošnje in mu ne vrne več prej njegovega, tako zna tudi narava nekje postaviti mejo in se ne vrniti več v stanje, ki omogoča eksistenco človeka.

foto put

O parkiranju

Pešec in avto ne bosta nikoli dosegla sprave; prvi zaradi drugega že leta in leta s srdom preskuša svojo iznajdljivost in poskočnost, drugi pa predloča svoje fizikalne zadevščine, od hitrosti preko mase tja do trdote, ki v trku včasih prvega stanejo kakšne cele kosti, kaj več pa zna biti že za v črno kroniko. Ta pa je v pogrošnih tiskovinah kar obilna besed.

Pa vendar se, če dobro pogledamo, dogaja nekaj strašno zanimivega: tale avto že odkar je privekal na dan rine na pločnik, kot bi si želel nadeti tuja odela, ter pri tem rine pešca v deželo, ki jo v vsej njeni bogati širini že ves čas z zavistjo pogleduje in si je želi kot otrok novoletnega darila.

Toda pločnik je že od nekdaj prostor za zgube, nemaniče, in tako bo tudi ostalo, avto bo pač s svojo izsiljevalsko politiko, ki jo poganja njegov transvestitski duh, dosegel, kot se temu reče, kadmejsko ali pirovo zmago. Oni, ki vlada, je otrok ceste. To pa bo, kot nakazuje trend, očitno in prav nič po svoji krivdi s pločnika izrinjen pešec. Avtu že pišejo rekviem.

besedilo Tomaž Levičar
fotografije Borut Peterlin

Božidar Jakac – fotografski zapis skozi čas

Ob stoletnici rojstva Božidarja Jakca je Mestna galerija Ljubljana pripravila razstavo iz bogate umetnikove dediščine fotografskega in filmskega zapisa. Razstava je trenutno v novomeškem Muzeju in bo odprta do 10. januarja 2000.

V lanskem letu je Arhiv Republike Slovenije prevzel v varstvo skoraj 12.000 diapozitivov, ki jih je Jakac posnel med leti 1946 in 1989. Diapozitivi so iz mnogih Jakčevih potovanj po svetu in predstavljajo nacionalno kulturno dediščino. Jakac je znan predvsem po dovršenih slikarskih umetninah, a se je uveljavil tudi kot snemalec s filmsko kamero in fotografskim objektivom. To njegovo privrženost dokumentarizmu je čutili tudi v njegovih slikarskih delih, saj je v svojem času upodobil mnoge znane kulturnike, kot sta njegova vrstnika Miran Jarc in Anton Podbevšek, slikal pa je tudi takšne dogodke, kot je zamrznitev Krke. Med drugo svetovno vojno je s svojim čopičem ujel intimne trenutke trpljenja partizanov ali pa pomembne dogodke, kot je zasedanje AVNOJ-a.

Jakac je bil svetovni popotnik in je prepotoval številne evropske države od Italije pa do Norveške. Tam je nadaljeval pot do Nordkappa, kjer je občudoval polnočno sonce. Zvabila so ga prostranstva nekdanje mogočne sovjetske države, arhitektura starodavnih templjev v Indiji in Amerika prek Atlantika.

Doma je Jakac rad fotografiral etnografske motive, ki so ga od nekdaj privlačili. Pod Gorjanci in v okolici Trške gore je snemal stare, s slamo krite lesene hiše, kozolce ter kmete pri delu. Veliko pozornosti je posvetil ljudskim običajem, kurentovanju, kmečkim ohcetim in planšarstvu.

Božidar Jakac je zapustil bogato dediščino, ki je hkrati objektivni dokument časa in avtorski zapis roke oziroma očesa. Njegova kamera in fotoaparat sta odlično zapolnjevala vrzel, ko ni mogel slikati. Tako lahko z gotovostjo rečemo, da je bil fotografski zapis vsaj spremljajoči, če že ne neposredni vir slikarjeve in grafikove interpretacije motiva.

Borut Peterlin

Nebotičniki v Chicagu, 1958

Zalla Zarana, 1929

Chicago - Detroit, 1930

Novi elektronski film EFS -1

Na tržišče prihaja film, ki smo ga nestrpnost pričakovali. Imenuje se EFS-1, kar je kratica za elektronski film sistem. Res je sicer, da smo vajeni raznih digitalnih novosti, a nam še na misel ne pride, da bi zamenjali naš stari dobri fotoaparat za razne digitalne novotarije.

Z elektronskim filmom nam ga v resnici ne bo treba, saj je takšnih dimenzij, da zavzame mesto klasičnega filma v fotoaparatu (35mm). Dovoljuje uporabo vseh objektivov in ne potrebuje nobenih dodatnih prilagoditev klasičnega fotoaparata.

Prva generacija teh filmov je omejena na profesionalne fotoaparate, Canon EOS 1n, EOS 5 in Nikon F5, F3, F90. Elektronski film lahko zabeleži 24 posnetkov velikosti 1280 x 1024 dpi-jev. Laično to pomeni fotografijo 6x5 cm resolucije 220 dpi, ki je primerna za tisk v boljših časopisih. Hiter prenos fotografij na terenu omogoča elektronski arhiv. Film je mogoče nešteto uporabiti. Film je naravnani na občutljivost 100 ASA. V Ameriki stane EFS-1 film s prenosnim elektronskim arhivom in nosilcem 800 \$ in bo na tržišču v začetku leta 2000.

Film je sicer skromnih zmogljivosti, a ne smemo pozabiti, da je to prvi model takšnega filma, ki obeta veliko in napoveduje povsem novo kombinacijo digitalne in analogne fotografije. Več informacij dobite na strani: <http://www.imagek.com>

Borut Peterlin
borut.peterlin@insert.si

elektronski film

V razmerju med sodobno umetnostjo in njeno širšo publiko je prisotna motnja v komunikaciji, ki jo povzroča odsotnost dialoga. Artefakt in konzument govorita namreč dvoje različnih jezikov. Problem je večplasten, bistvena segmenta sta dva. Prvi je stanje muzejske pedagogike pri nas, ki je še predmoderna in temelji na principu avtoritete in enosmerne komunikacije, drugi pa je prevladujoč vpliv formalistične estetike Clementa Greenberga, ki se je namesto v likovni teoriji vse preveč zasidrala v čisto praktičnem načinu sprejemanja umetnosti.

Avtoritativni princip v galeriji predstavljata kustos in umetnik, v kolikor svoje razumevanje umetnine utemeljuje le s praznim argumentom stroke, ki ju zgolj postavi na pozicijo moči. V tako razumljenem »razmerju sil« velja njuno stališče za dokončno in brezprizivno. Galerijske postavitve, ki jih vodi omenjen pristop, ne zagotavljajo kroženja informacij in osebnih izkušenj. Alternativa deljenju golih podatkov, ki naj jih gledalec, degradiran na raven objekta, pač »vzame na znanje«, je interaktivnost, ki daje recipientu možnost sodelovanja v procesu nastajanja umetnine. Ta se ne more več zaključiti v umetnikovem ateljeju, temveč v soočenju oziroma dialogu z gledalcem. Šele on podeli umetniškemu delu pomen in smisel. Avtor že dolgo ni več lastnik svoje umetnosti.

Podobno nedotakljivo avro, kot jo imajo v naših muzejih in galerijah kustosi, nosi v Greenbergovi likovnoteoretski paradigmi kos materiala, ki mu pravimo umetniško delo. Čista slikarska abstrakcija naj bi sublimirala podobo realnega sveta in s tem umetnost postavila na nek višji, zmuzljiv, racionalno neulovljiv nivo. Problem se pojavi, ko ta način dojemanja umetnosti generaliziramo in prenašamo teoretski model nekega likovnega obdobja na recepcijo celotnega likovnega korpusa. Umetnost zaradi tega danes sprejemamo na dva ekstremna načina – ali jo mitiziramo ali pač banaliziramo; iz česar sledi, da nam je predvsem odtujena in nerazumljiva, ker k njej ne pristopamo na pravi način – neobremenjeno, osebno, iskreno.

Simulaker ponuja alternativo. Že sam prostor je negacija kanonizirane »white cube« galerije. Večnamenski ambient nastajajočega mladinskega kluba zagotavlja komunikativnost in kroženje informacij. Drsenje pomena »objektov na steni« in odprta shema programa sta osnovni vodili. Vrnitev k realnemu, kontekst, problematizacija človeškega telesa, tudi kot nosilca likovnega govora, in premikanje mej v odnosu med javnim in zasebnim (tudi čisto intimnim) so osnovna konceptualna izhodišča nove galerije. Zapeljevanje k razmišljanju, kot ga je prakticiral Sokrat, že dolgo ne prihaja več v poštev, obstaja pa možnost za odtegnitev pogleda od zgolj komercialnih vizualij, ki nam jih ponuja sodobna potrošniška življenska praksa in utrujenemu očesu poleg ekonomsko oglaševalskih ponuditi tudi vizualno refleksivne šoke.

Iztok Hotko

iztok_hotko@hotmail.com

Kje se je skrivala mreža za mobilnost teatra?

(nekaj osnovnih informacij o novem gledališkem pojavu, ki je zašel tudi v naše mesto)

Prav nič ažuren nisem, če za januarško številko Parka pišem o *Mreži za mobilnost teatra* in še zlasti o *Mreži za mobilnost teatra* v Novem mestu, kjer se je ja vse, kar bi morali vedeti o tem, že zgodilo, še preden ste lahko vprašali. Toda to spada med probleme (ne)pretočnosti informacij znotraj dolenskega prostora, kjer se kaj pretresljivega v kvalitetnem smislu očitno ne da postoriti.

V letošnji sezoni Mreža ne bo več delovala, toda naslednjo se bo projekt, ki so si ga zamislili pri Zavodu za odprto družbo kot nov, še nepreizkušen model distribucije zunajinstitucionalnih umetnosti, umeščen nekam v aritmetično sredino med zahodno- in vzhodnoevropskimi principi nastajanja in ohranjanja tovrstne produkcije, vendarle razvijal naprej, v mrežo torej, ki naj bi zunajinstitucionalnim projektom z gostovanji v perifernih centrih podaljšala »življenjsko dobo«, perifernim centrom pa omogočila stik z umetnostmi, ki danes niso več toliko nasprotni kot vzporedne vsebinam institucionalnega gledališča, plesa, lutk ...in tako v končni fazi omogočila kreativni stik za nove koprodukcije, povezave, izmenjave.

Ampak, kaj se je pravzaprav zgodilo:

Zavod Muzeum, vodi ga direktorica Barbara Novakovič Kolenc, ki mu je bila zaupana izpeljava projekta, je za kraje dogodkov izbral kulturne centre v Izoli, Murski Soboti in Novem mestu, torej, kar se slednjega tiče, Kulturni center Janeza Trdine. Pri izboru je upošteval geografsko razpršenost, da bi v Mrežo zajel čimbolj celovito področje, značaj metropole za posamezno regijo pa prostorske in tehnične zmogljivosti, pri čemer gre seveda za kraje brez prisotnosti gledališke institucije. Nato je določil po tri predstave za vsako od izbranih prizorišč, kar konkretno pomeni, da so v Novem mestu gostovali lutkovna predstava Minotaver v izvedbi Gledališča Labirint, plesna predstava Gina&Miovanni v koreografiji Maje Delak in gledališka predstava Ion v režiji Sebastijana Horvata. Vse to od 26. oktobra do 3. novembra 1999. In rezultat: če odštejemo lutkovno predstavo, ki je bila vnaprej odkupljena za otroke, je bila dvorana pri ostalih dveh predstavah takorekoč

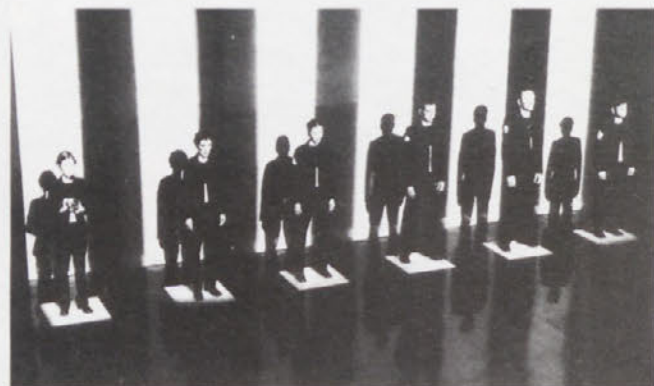
prazna. Za Mrežo se v tem času skoraj ni slišalo, še manj o njej govorilo. »Bili smo razočarani,« pravi direktorica KC-ja, gospa Maljuna, »ampak to je pač bil šele začetek. Tudi ni za pričakovati, da bi v tem času pridobili maso.« Podobno so reagirali tudi pri Muzeumu. V Izoli in Murski Soboti problemov z vzpostavljanjem publike niso imeli. Pojav se je izrazil samo v Novem mestu, toda to jemljejo bolj kot vodilo, na kaj se bodo morali pri nas osredotočiti. Medtem ko Murska Sobota in Izola naslednje leto začenjata s širitvijo v sosednja mesta in tudi na tuje (zlasti Izola s povezavami s staro in novo Gorico, pa s Trstom in Reko), čaka Novo mesto borba za publiko. Mreža se bo sicer pojavila še v Brežicah v okviru Festivala Brežice, sicer pa je novomeški razvoj, rekel bi, odvisen predvsem od (raz)čiščenja lastnih pragov.

Vzrok, da se je to dejstvo tako opazno razkrilo, je smotrno iskati tudi pri Muzeumu – tako gospa Maljuna – saj je gradivo za prvo gostujočo predstavo v Kulturni center prispelo tik pred zdajci, takorekoč prepozno, česar se v Muzeumu zavedajo in vsaj delno opravičujejo z dejstvom, da je bilo Novo mesto v programu pač prvo, oralo je ledino, in da so bili tudi sami v časovni stiski zaradi priprave mednarodnega seminarja na temo mreže zunajinstitucionalne produkcije, na katerem so morali že poročati o prvih doseženih rezultatih. Pa vseeno (utemeljeno, mislim) opozarjajo, da je napaka samo od abonmajske publike pričakovati, da bo ona tista publika, ki bo podpirala dejavnost Mreže in da je bilo s strani Kulturnega centra premalo narejenega, da bi pridobil vsaj študentsko populacijo.

Ja, *Mreža za mobilnost teatra*, tista, ki ima oko v eni od ljubljanskih debeloizidnatih stavb, zdaj samo dremle, ona druga, ki sicer sanjavo gleda na sever in na zahod, pa smrči, mogoče se ne bo niti zbudila, mogoče okoli nje pač prepoti hodimo, mogoče pa niti ne ve, ne kod ne kam.

Branko Jordan,

(potem ko sem iz časopisa prepozno zvedel, da sploh je *Mreža za mobilnost teatra* in sem se šel pogovoriti, najprej z direktorico Kulturnega centra Janeza Trdine in potem še z direktorico Muzeuma)

gledališka predstava ION, režija Sebastijan Horvat

lutkovna predstava MINOTAVER v izvedbi Gledališča Labirint

*Moj
tekoči
račun*

DOLENJSKA
BANKA

Cho Oyu. 8201m

10. oktobra sta na sedmem najvišjem vrhu sveta stala Primož Štular

Cho Oyu leži v nepalski Himalaji (na vrhu poteka meja med Nepalom in Tibetom) in je sedmi najvišji vrh na svetu ter osmi osematisočak, na katerem so stali Slovenci. Prve odprave, ki so poskušale priti na goro, so morale najprej opraviti dolg in naporen dostop iz Nepala. Danes, ko je Tibet odprt za odprave, je Cho Oyu poleg Sagarmathe (Mt. Everest) eden najbolj obleganih osematisočakov na svetu. Prvi vzpon na vrh je bil opravljen leta 1954, ko sta na vrhu stala Tichy Jochler in šerpa Pasang Dawa Lama. Slovenci so bili prvič na Cho Oyu leta 1988, ko je vrh doseglo kar sedem članov odprave. Letos se je na Cho Oyu podala tudi odprava v organizaciji Posavskega alpinističnega odseka in kljub izredno slabim razmeram je na vrh uspelo priti dvema članoma odprave.

Marjan Zver – Marč

(vodja odprave)

Kaj je bil glavni cilj vaše odprave v Nepal oz. Tibet?

Glavni cilj odprave je bil šesti najvišji vrh na svetu. V Nepal su smo najprej odšli pod Mt. Everest, da smo se aklimatizirali, kar je nujno pri vsaki odpravi, ki želi osvojiti osematisočak.

Pred štirimi leti si bil član odprave na Šišo Pangmo. Zakaj Cho Oyu?

Pri izbiri letošnjega cilja nisem sodeloval, ker si sam nisem želel ravno na osematisočak. Cho Oyu so na našem alpinističnem odseku izbrali moji kolegi v spomin na 10-letnico delovanja našega kluba.

Letos si bil vodja odprave. Kakšna je razlika med vodjo in članom odprave?

Razlika je zelo velika. Vodja prične z delom že leto pred odpravo s koordinacijo nakupa letalskih vozovnic, dogovorov z agencijo, s sponzorji itd. Poleg tega pa sem moral poskrbeti zase kot član odprave. Na sami odpravi pa je naloga vodje še bolj

Po nesreči znanega francoskega alpinista Marka Batarda in njegove klientke ste bili med zadnjimi odpravami, ki je ostala pod goro. Kako ste se znašli ob tedanjih razmerah, ko so jo vse odprave "popihale" v dolino?

To je bil povod, da so se videle realne razmere, ker je bilo letos ogromno snega in so komercialne odprave preprosto odšle iz baze. V bazi smo ostale še štiri odprave. Po tej nesreči naj bi Korejci celo prišli na vrh, kar pa smo vsi v bazi sprejeli z negotovostjo, ker so bili prehitro z vrha...

Kaj pa rivalstvo? Včasih se je pojavljalo na odpravah to, da so nekateri člani bolehal v šotoru, ko pa je bila stena opremljena, so čudežno ozdraveli?

Naša ekipa je bila sestavljena iz članov, ki so bili prvič v Himalaji in so imeli svoje poglede na plezanje. Zato je bilo pri naši odpravi tega veliko manj, se pa te stvari vedno dogajajo, predvsem pri starejših alpinistih, ki točno vedo, kdaj si lahko privoščijo počitek. Ampak ne morem reči, da se je karkoli podobnega dogajalo na naši odpravi, čeprav je bilo zelo naporno, ker smo bili edina odprava pod goro, ki je bila brez šerp.

Niste imeli denarja za šerpe ali ste hoteli osvojiti vrh samo s svojimi močmi?

Eno in drugo. Če pogledam samo sebe, vem, da bi lahko sam nesel vso potrebno opremo, če bi prišel do trojke. Poleg tega pa je tudi finančni zalogaj zelo velik, ker je potrebno šerpe "uvoziti" iz Nepala in jih tudi plačati, kar znaša 2500 ameriških dolarjev.

Torej ste bili dobra klapa?

Ja, super. Zelo dobra ekipa. Vedno pride do kakšnih nesporazumov, ampak to je normalno, če je osem ljudi skupaj dva meseca 24 ur na dan.

kaj govoriš, izguba orientacije, izguba koordinacije itd. Jaz sem imel srečo, da je bil z mano zdravnik odprave in me je takoj "zavohal", tako sva skupaj pobegnili v dolino. Pred leti je na K2 zbolel Boštjan Kekec, vendar ga zaradi slabega vremena niso uspeli pripeljati v dolino, zato je na žalost umrl na rokah svojih tovarišev.

To pomeni, da ni pomembna samo kondicijska priprava in trening, ampak se mora sestaviti mozaik tisočih dejavnikov?

Seveda. Moraš biti dobro motiviran, dobro pripravljen, zdrav, snežne razmere morajo ustrezati itd.

Kaj pa čudežno zdravilo proti višinski bolezni, morda Diamox?

Morda čang, nepalsko pivo... Diamox ima veliko stranskih učinkov, tako da smo uporabljali samo čang (he, he).

Je bila odprava zate uspešna kljub temu, da sam nisi bil na vrhu?

Jasno. Moja naloga je bila v prvi vrsti vodenje odprave. Ko sta Franc Oderlap in Primož Štular prišla na vrh, je odprava dosegla cilj. Poleg tega smo vsi prišli domov nepoškodovani, brez ozeblin in tako naprej.

Dolenjska odprava je bila letos zelo uspešna v Andih. Kako bi ti primerjal Himalajo in Ande?

Razlika je velika, kajti če greš v Andih na en hrib po normalni poti, je vrh mogoče 1000 metrov višje kot je baza za osematisočak v Himalaji. Skratka, gre za bistvene razlike v višini. Potem pa je še razlika, ker v Peruju greš pod goro za 10-14 dni, v Himalaji pa za 30-45 dni. Psihično je Himalaja zaradi tega bistveno težja, toda v Peruju se plezajo težje smeri. Po moje je Južna Amerika vmesna stopnja za Himalajo, ker si tam pridobiš izkušnje z ledeniki, z višino ipd.

Na koliko odpravah si že bil?

Do sedaj sem bil na petih odpravah. Prvič sem odšel na odpravo leta 1990 na Kilimadžaro. Potem sva šla z bratom leta 1994 na odpravo v Nepal, vendar je bil glavni namen te odprave predvsem pomoč burmanskim študentom. V sklopu te odprave sva takrat nadaljevala v Nepal. 1996 sem bil z mojstranskimi gorskimi reševalci na odpravi na Aconcagua in 1997 še enkrat v Nepal, ko sem tudi prišel na vrh Pumoriya.

Na to odpravo si šel predvsem kot zdravnik. Nam lahko poveš kaj več o nalogah zdravnika na odpravi?

Ja, v prvi vrsti sem bil na odpravi kot zdravnik, a tudi član odprave kot alpinist. Naloga zdravnika je, da v danih razmerah optimalno skrbi za zdravje članov in pripelje vse domov.

Torej zdravnik ne gre na vrh?

Ne, zdravnik gre na vrh, če je seveda za to pripravljen in če so vsi člani zdravi.

Je bila odprava na Cho Oyu drugačna od ostalih?

Niti ni bila drugačna v organizaciji ali po zdravstvenih problemih. Je pa bila drugačna v tem smislu, da sem bil prvič v Tibetu in da sem bil na prvi odpravi na osematisočaka.

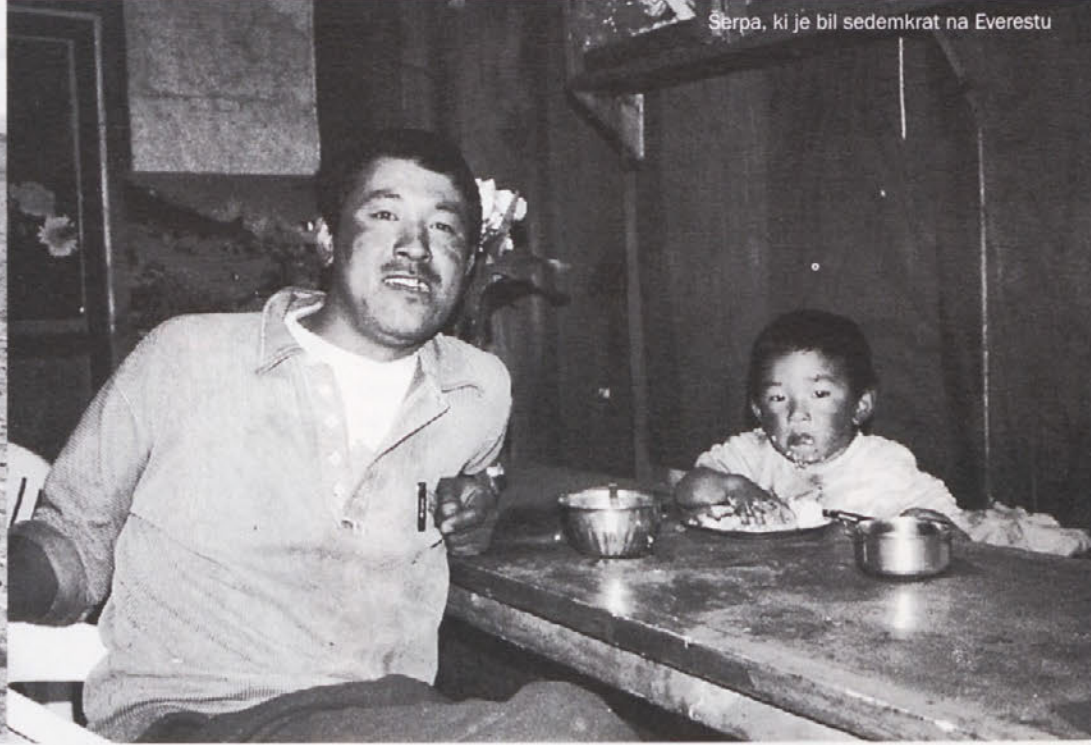
Kako je bilo na gori, s kakšnimi težavami ste se ubadali?

Najprej se je celotna smer spremenila, ker je po normalni smeri, ki poteka po desni strani, plaz odnesel znanega francoskega alpinista. Tako smo zaradi velike nevarnosti morali speljati smer bolj levo od "normalne" smeri. Potem se je vreme nekako uredilo in en teden dovoljevalo naskok na vrh. Kasneje se je zopet podrlo in naskok zaradi snega in vetra ni bil mogoč. Sicer smo imeli pa kar lepo vreme in je podnevi sonce prav peklo, tako da je bilo zelo vroče. Največja težava pa

Marjan Zver, vodja odprave, in Franci Kokalj, zdravnik

Serpa, ki je bil sedemkrat na Everestu

pomembna, kajti vodja odprave odloča o tem, kdaj se gre na hrib itd. V primeru, da pride do kakšne nesreče, je vodja odprave tisti, ki sporoči žalostne novice itd.

V alpinističnih revijah pišejo o Cho Oyu kot o razmeroma tehnično "lahko" dosegljivem vrhu. Kaj meniš o tem ti?

To je odvisno, na kakšnem nivoju se pogovarjamo. Če primerjamo ta vzpon s tistim, ki ga je opravil Tomaž Humar, je ta vzpon "peace of cake". Če pa se pogovarjamo na splošno o alpinističnem dosežku, potem težko rečemo, da je osematisočak lahek vzpon, saj je tak vzpon povezan z ekstremnimi razmerami. Tisti, ki govorijo o tem, po navadi nimajo nobenih izkušenj s Himalajo in visokimi hribi.

Ko smo bili skupaj na aklimatizaciji, si imel med vsemi člani odprave najmanj težav s prilagajanjem na višino. Na vrhu potem ravno zaradi višine nisi bil. Kako lahko vpliva alpinist na to, da se izogne višinski bolezni?

Ne more vplivat. Lahko se alpinist dobro fizično pripravi in veliko trenira, vendar žal še ni recepta, kako se izogniti višinski bolezni. Mogoče lahko še najbolj povežem višinsko bolezen s psihološko pripravljenostjo, vendar je tudi to samo moje mnenje. Jaz recimo nisem imel nikakršnih problemov, potem pa se je na enkrat pojavil grozen glavobol in kasneje možganski edem.

Kako izgleda možganski edem?

Najprej grozen glavobol, ne zavedaš se,

Načrti za prihodnost?

Načrtov ti nikoli ne zmanjka; ko si enkrat v Himalaji, te stvar enostavno potegne in se zelo težko odločiš, da ne bi odšel na novo odpravo. Ko imaš dovolj izkušenj, te odprave vedno vabijo.

Franci Kokalj

zdravnik

Na Dolenjskem si že skoraj desetletje, pa te Dolenjci oz. Novomeščani sploh ne poznamo. Se nam lahko najprej na kratko predstaviš?

Po poklicu sem zdravnik in sem se pred desetimi leti zaradi službe preselil na Dolenjsko v Stražo. Še vedno pa ves svoj prosti čas porabim v hribih na Gorenjskem in sedaj, ko so otroci že veliki, se vse bolj pogosto odpravimo tudi skupaj.

je bil globok sneg. Tam kjer je bila gaz, se je udiralo do kolen, medtem ko je bilo drugje snega do riti in še več. Ostali problemi so bili predvsem glavoboli, bruhanje in podobne stvari, kar pa spada zraven, ko si na takih višinah.

Si imel veliko dela?

Na samem hribu niti ne. Edino eden od članov je dobil na taboru 2 višinsko bolezen in ga je bilo kljub zdravljenju težko držati do jutra, ko sva odšla v dolino zaradi motenj ravnotežja.

Kako veš, kdaj gre za višinsko bolezen in kdaj gre za možganski edem?

Oboje se začne s hudim glavobolom in bruhanjem. Ko pa se začne bolnik drugače

in Franc Oderlap.

obnašati, odgovarja nepovezano, izgublja koordinacijo itd., takrat lahko z veliko zanesljivostjo rečemo, da gre za možganski edem.

Kaj pa pljučni edem?

Pljučni edem je povezan s težavami z dihanjem. Ves čas moraš kompenzirati hitrost hoje in dihanje. Ko dihaš čez odprta usta, začneš počasi pokašljevati in stvar se stopnjuje še kasneje v mirovanju. Pojavi se vrtoglavica, dušenje in zaprtost okoli vrata. Treba je čimprej sestopiti nižje.

V zadnjem času se je pojavilo zdravilo (Diamox) za višinsko bolezen. Kakšna zdravila predpišeš ti?

Diamox je že zelo stara zadeva, vendar jaz nisem njegov zagovornik. Pred naskokom na vrh se lahko da določena doza kortikosteroidov, lahko se vzame aspirin in potrebno je vseskozi piti čimveč tekočine.

Kakšne so bile temperature?

Na hribu je čez dan peklo in bi lahko hodili tudi v kratkih rokavih, vendar si tega ne moreš privoščiti zaradi opeklin. Letos so bile temperature kar visoke, če jih primerjam s prejšnjimi leti, vendar so bile še vedno ponoči med -15 in -20.

Zdima si bil dva meseca. Kako se počutiš, ko svojih najd razjih ne vidiš tako dolgo?

Kar malo čudno. Vedno nekako to vzameš v zakup in se počasi navadiš na tako dolgo odsotnost. Danes je precej lažje, ker obstaja iridium in satelitski telefon. Tako si bolj v kontaktu in lahko vsakih nekaj dni pokličeš, če želiš.

Kje imaš več dela, na akciji 100 žensk na Triglav ali na himalajski odpravi?

V Himalaji moraš biti tudi izurjen za kirurgijo. Količinsko pa je veliko več dela na akciji 100 žensk na Triglav.

Pred kratkim se je iz Nepala vrnil Tomaž Humar. Kaj bi rekel ti o njegovem vzponu na Dhaulagiri?

Lahko samo rečem, da je edini, ki je zmožen takšnega podviga. Njegova psihofizična pripravljenost je neprimerljiva z ostalimi.

Pred dvema leti si bil zdravnik odprave na Pumori in Nuptse, kjer se je ponesrečil tvoj prijatelj Janez Jeglič-Johan. Kako si ti doživel to nesrečo?

Zelo težko, ker se mi je spomladi ubil tudi moj brat na reševalni akciji na Okrešlju. Z Johanom sva se pa tudi poznala več let in sva celo v sorodu. To so bili zares težki trenutki zame, ker sem v enem letu izgubil dva človeka, ki sta mi bila zelo blizu in sem potreboval veliko časa, da sem nekako prišel k sebi.

Zdaj si se najbrž naveličal Nepala?

Nepala se ne moreš naveličat. Ko greš domov, imaš ponavadi vsega dovolj, ko pa si doma teden ali dva, imaš že takoj načrte za naprej.

Kaj lahko poveš za konec bralcem Parka?

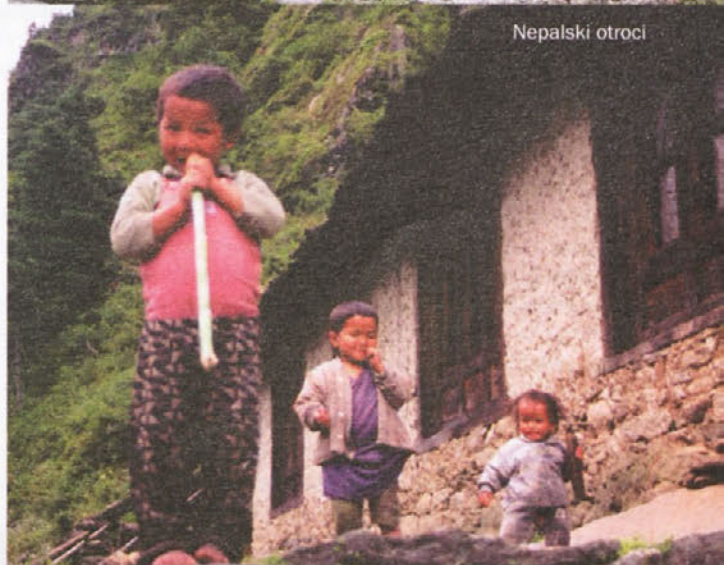
Pojdite v Nepal, ker boste le tako doživeli govor narave, govor duhov ter bogov – in ravno to je to, kar vleče tako veliko ljudi v Nepal. Kdor pa zaradi kakršnih koli razlogov ne more tja, ga vabim na predavanje, ki ga bova imela z Marčem januarja v KC Janez Trdina.

pogovarjal se je Gorazd Jakše

"Avtopralnica" napoti med Kathmandujem in Pokharam

Nepalski otroci

Hi-Fi nosač

Trekinške poti v Nepal vodiijo čez številne viseče mostove

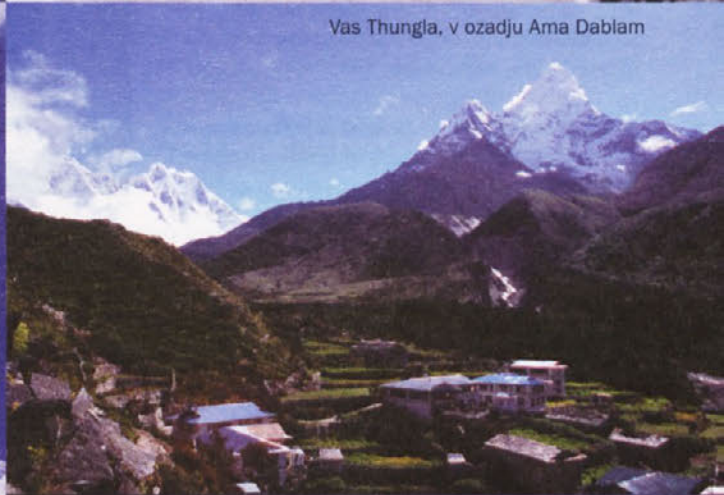

Kralj jakov

severna stena Dhaulagiri (8167m), ki jo je letos preplezal Tomaž Humar, velja za enega največjih himalajskih podvigov vseh časov

Mt. Everest (8848m) in Nuptse (7989m), stena v kateri se je ponesrečil Janez Jeglič

Vas Thungla, v ozadju Ama Dablam

Pumori (7145m)

Člani odprave

Marjan Zver (vodja), Franci Kokalj (zdravnik), Matej Zorko, Gorazd Pozvek, Milan Potočnik, Bojan Kurinčič, Franc Oderlap, Dani Tič in Primož Štular; v baznem taboru sta se jim pridružila še dva francoska alpinista, Vera Gille in Stephan Vetter.

Potek odprave

25.08. Brnik - Dunaj - Katmandu.
27.08. aklimatizacija na področju Mt. Everest, kjer odprava doseže višino 5600m
14.09. odprava je prispela v avtomobilsko bazo pod Cho Oyu
17.09. odprava postavi tabor 1 (6400 m)
19.09. odprava postavi tabor 2 (7100 m)
30.09. Oderlap in Štular dosežeta vrh in sestopita v tabor 2
3.10. odprava je zaradi nemogočih vremenskih razmer zaključena
7.10. odhod iz baze
8.10. prihod v Katmandu

fotografije Gorazd Jakše

Nekdo posluša

Če ste včeraj kolegu poslali e-mail, v katerem ga sprašujete, kakšen je cheat za 19. sobo igrice *Commandos – behind the enemy lines*, ker bi radi imeli neomejeno število bomb, rocket launcherjev in powerfull machine gun, ste pečeni. No, pečeni ste tudi, če ste ga poklicali po telefonu in ga za šifro vprašali v živo... Orwellov roman 1984, ki smo ga z malčkom groze in precej nejevere brali v srednji šoli, ker se nam je takšna prihodnost zdela preveč neverjetna in predvsem oddaljena, od začetka sedemdesetih let ni več črnogleda utopija, ampak resničnost. Imenuje se ECHELON.

ECHELON je projekt, ki ga je razvila in ga vodi NSA (National Security Agency) – ameriška najbolj tajna varnostna služba, pri tem pa ji pomagajo (in imajo od tega koristi) zaveznice: Kanada, Velika Britanija, Nova Zelandija in Avstralija. Za primerjavo: NSA ima petkrat višji letni proračun kot nam bolj znana CIA (Central Intelligence Agency). Letno razpolaga kar s petnajstimi milijardami \$!

Sistem ECHELON je namenjen avtomatskemu prestrezanju elektronske pošte, telefonskih pogovorov in sporočil po telefaksu in teleksu po celem svetu. V nasprotju z večino elektronskih vohunskih sistemov, ki so bili razviti v času hladne vojne, je sistem ECHELON prvenstveno ustvarjen za nadzor nevojaških ciljev: tujih vlad in politikov, organizacij, podjetij in gospodarstva. Potencialno ECHELON ogroža vsakega posameznika, ki uporablja moderne komunikacijske tehnologije.

Kako deluje ECHELON?

V vsaki izmed petih držav so locirani elektronski podsistemi, ki prisluškovalno pokrivajo določene regije. Sistem ECHELON ni bil razvit za to, da bi prisluškoval e-mailu ali telefonu določenega posameznika, ampak je bil zasnovan kot mreža gigantskih računalnikov, ki avtomatsko prestrezajo vsa dosegljiva sporočila različnih komunikacijskih kanalov. **Ta veriga za prestrezanje informacij prestreže vsako mednarodno komunikacijo in večji del notranjih komunikacij v vseh državah sveta.**

Nekateri računalniki nadzorujejo satelitsko komunikacijo, drugi stacionarno telefonijo, spet drugi pa v zadnjem času zelo popularno brezžično komunikacijo. Superračunalniki vsako prestreženo sporočilo predelajo in izločijo nezanimiva, zanimiva sporočila, ki vsebujejo ključne besede, pa pošljejo tajnim službam držav članic sistema ECHELON. Ključne besede so lahko kakršne koli – vsaka država članica poljubno sestavi lastno bazo ključnih besed, ki je znana samo njej. Med temi ključnimi besedami je lahko na primer tudi vaše ime in priimek.

Kako bi se počutili, če bi imel nekdo dostop do vsakega vašega e-maila in vseh telefonskih pogovorov? Če je ta nekdo ocenil, da ste potencialno nevarni (četudi vas zanima samo cheat za naslednjo sobo vaše priljubljene igrice), ste lahko prepričani, da o vašem internetnem življenju in čekanju po telefonu obstaja nekaj gigabitov tajnih zapisov, ki so lahko kadarkoli uporabljeni proti vam ali v vašo škodo, ne glede na to, da so bili pridobljeni protizakonito.

Države so bile ogorčene

Prve informacije o sistemu ECHELON so prišle v javnost šele 1996 leta, ko je novozelandski novinar Nicky Haggard v knjigi *Secret Power* predstavil vlogo Nove Zelandije v tem projektu (več o ECHELONU glej <http://www.dis.org/erehwon/echelon.html> in <http://www.fas.org>). Na začetku so bili članki o sistemu ECHELON še cenzurirani (revija INDEX), kasneje je v javnost curljalo vedno več informacij.

Zanimivi so bili odzivi držav članic EU. Bolj kot sam sistem ECHELON so bili zaskrbljeni, ker napredna telefonska tehnologija posameznikom omogoča zaščito pred tajnim snemanjem, kriptografska zaščita preprečuje elektronsko vohlanje in ker privatni telefonski operaterji niso bili naklonjeni sodelovanju s tajnimi službami.

Danes je v večini evropskih držav prepovedana uporaba napredne kriptografske zaščite, članice EU so tudi uskladile predpise, ki sedaj omogočajo lažji nadzor svojih državljanov. Skrbelo jih je predvsem to, kako bi tudi one imele tako učinkovit nadzor nad ljudmi, kot ga imajo Američani.

Zakaj je prisluškovanje celemu svetu zaskrbljujoče?

V času tretje industrijske revolucije – informacijske revolucije, ki je in bo še bolj temeljito spremenila naše vsakdanje življenje, je takšna koncentracija in zloraba informacij po definiciji zaskrbljujoča.

Šest UK-USA vohunskih postaj prestreza večino svetovnega pretoka informacij po elektronski pošti, telefonu in telefaksu. Dnevno prestrežejo več kot 15 terabitov informacij, ki se stekajo v centralni računalnik NSA (National Security Agency), na voljo pa so vsem državam članicam sistema ECHELON.

Big brother goes high-tech.

Nekdo posluša.

Čeprav te besede zvenijo nekako izrabljene, danes največjo moč predstavljajo ravno informacije. Če je bila še pred tridesetimi leti glavna konkurenčna prednost nekega gospodarstva njegova industrija in izkušeni delavci, če je bilo za državo odločujoče število vojakov, ki jih je imela na razpolago in če so na vsa področja človekovega življenja odločilno vplivali materialni faktorji, danes govorimo predvsem o prednostih na področju visoke tehnologije, o komunikacijah in informacijski superiornosti posameznika ali neke družbe.

Peter Brecl

Internet je bil v osnovi mišljen za izmenjavanje podatkov. Toda danes se poleg elektronske pošte in www vse bolj uveljavlja tudi komunikacija v resničnem času, "real time", ki je pogosto le še korak od prave virtualnosti. Govorimo o programih za komuniciranje (IRC, ICQ ...), ki počasi preplavljajo mlade in tudi nekoliko starejše. Preden vas do konca navdušim za tovrstne zadeve, naj manj poučene opozorim, da ima internet kar nekaj slabih strani. Najdeš primer, ko kak mladi nadebudnež na internetu ne samo komunicira, ampak zraven krađe uporabniška gesla drugih uporabnikov – tako se zna zgoditi, da vas oškoduje za kar lepo vsoto. Lahko pa vam tudi vdrejo v računalnik, vendar samo takrat, ko ste priključeni na omrežje. Če za komuniciranje uporabljate kakega od spodaj naštetih programov, morate močno paziti, da vam kdo ne pošlje kakega virusa ali trojanskega konja. Ti so namreč vzrok vseh problemov. Preko "trojanca" vam nekdo kratkoma lahko upravlja računalnik. Snema na disk, briše z njega, aktivira programe ali pa tudi kake druge aplikacije, kot so video kamera, zvočna kartica, cd-rom ipd. Se pravi, da je treba biti pazljiv, in to pošteno! Sicer pa pravijo, da je internet najboljša droga – mogoče res, zna pa biti zelo draga ...

In že smo pri programih za komuniciranje preko interneta. Spodaj so opisi programov, nekaj navodil in seveda naslovi, kjer jih lahko posnamete z interneta.

IRC

IRC-u (Internet Relay Chat) bi po slovensko rekli omrežna postaja za komuniciranje. To je program za navidezno sestajanje, kjer lahko komunicirajo ljudje iz vsega sveta. Tu najdemo ljudi z vsemi mogočimi mišljenji in interesi, tako kmalu najdete nekoga, s katerim lahko kakšno pametno ali veselo rečete na tisočih in več IRC-kanalih. Te lahko le z malo znanja postavite tudi sami. Za uporabljanje IRC-a rabite preprost program, na primer mIRC. To je pač program, ki vam ponuja nekaj opcij in orodij za lažjo uporabo.

Morda se vam zdi vse skupaj kar precej komplicirano, ampak ko zadevo vidiš, je vse skupaj otročje lahko. Ta oblika omrežnega komuniciranja je zelo priljubljena med mladimi, predvsem med srednješolci in osnovnošolci.

Pred uporabo še nekaj uporabnih napotkov: ko IRC inštalirate, so serijsko vstavljeni tudi serverji. Vendar za "ircanje" znotraj Slovenije potrebujete slovenske serverje. Najbolj uporabni so: arnes - irc.arnes.si, siol - irc.siol.net, web - irc.webbnet.net, stealth - irc.stealth.net. Kanali pa se imenujejo po večjih mestih v Sloveniji, na primer kanal #nm. Program lahko snameš na spletni strani: www.mirc.com, kjer so tudi nadaljnja navodila za inštaliranje programa.

ICQ

ICQ je revolucionarna zadeva. V principu gre za podobno zadevo, kot je IRC. ICQ te informira o tem, kdo od tvojih kolegov je povezan na omrežje, in to takoj, ko se ta prijavi. Seveda mora ta tvoj kolega imeti na svojem računalniku ICQ. Če vaš kolega ni prijavljen v omrežje, mu lahko pustite sporočilo, ki ga bo prejel, ko se bo pač povezal na omrežje. Prek ICQ-ja lahko pošiljate datoteke in slike, lahko igrate igrice ipd. Medtem ko se družite na ICQ-ju, lahko še vedno surfate po internetu.

Sami se lahko odločite, na kakšen način boste komunicirali: preko oglašne deske ali preko zvočne kartice ali pa boste komunicirali tako kot pri IRC-u. Lahko uporabljate tudi večuporabniško komuniciranje. Tako lahko skličete konferenco ali pa se samo zabavate. Program lahko deluje v ozadju, tako da lahko poleg tega uporabljate še kakšnega. Ne jemlje vam preveč pomnilnika in tudi hitrosti surfanja ne ogroža kaj preveč. Še naslov: www.icq.com

Microsoft Y-chat

Po slovensko povedano: »Microsoftova navidezno resnična postaja za komuniciranje«. To je zelo podobna zadeva, kot sta že omenjeni. Omogoča komuniciranje v tridimenzionalni obliki, ima torej grafično podporo, s čimer dosega še večji vtis realnosti komuniciranja. Mnogi si verjetno skušate predstavljati, kako to izgleda. Da vam pomagam s primerom: če se vam zahoče, da s svojim sogovornikom flirtate (se spogledujete), se pač spogledujete in podobno ...

Microsoft chat 2.0

Še ena izmed Microsoftovih »pogrnjavščin«. Osnova je ista kot pri ostalih tovrstnih programih, se pravi komuniciranje. Razlikuje se samo v vizualnosti – vse skupaj namreč izgleda kot kak strip. Ne izbereš si nekega nadimka, ampak izbereš nekega junaka iz stripov. Zabavno je, da lahko pošiljaš zvoke, na primer: »Here I come to save the day!« ipd. Toda na mestu je opozorilo: kaj kmalu se

lahko zgodi, da pride do zmešnjave zaradi prevelikega števila uporabnikov, zato je bolje, če si organizirate neko privatno zadevo z omejenim številom uporabnikov.

Veliko novih poznanstev in veselih uric! Ne pozabite pa, da je neposredno komuniciranje z nekom še vedno najboljša, najcenejša, najkakovostnejša – pa tudi najbolj zanesljiva različica komuniciranja.

Matej Hren

»Seven days a week I'm working for my little music
And I know this is the best thing I can do
There is no hopin' of glory for this lost man...«

Lost Californians: No Hope. Pernambuco nights,
Happy Smoke Music 1995

Josep D. Erbezoa

po stezah ustvarjalne svobode

V zadnjih letih sem bil večkrat v Prečni na obisku pri »Joeju«, legendarnem novomeškem klaviaturistu in idejnem vodji Lost Californiansov (ki jih danes sestavljata skupaj z bratom Tinom); vedno sem odšel od njega bogatejši za kakšno glasbeno izkušnjo, »odplesal« mi je svoje dojemanje kakega banda ali glasbenika, ki ga je na novo odkril ali pa ga navdušuje že leta in leta. Najbolj pa me je fasciniral njegov računalniški glasbeni projekt, ki se ga z besedami sploh ne morem lotiti. Hkrati z navdušenjem nad le-tim pa me je vedno obšel tudi kanček skepse: kdo je v resnici poslušalec te glasbe? Morda je odgovor na dlani: če le-ta najde le nekaj ljudi, ki jo razumejo, je njen namen dosežen. Seveda, glasbo si lahko snamete z interneta (www.lostcalifornians.com) v mp3 formatu...

Joe, vedno me je zanimalo, zakaj se v javnosti običajno pojavljaš s kapo, baretko, celo poleti sem te že videl z volneno kapo. Ko te je Borut fotografiral, si izbiral med klobukom, kapuco in baretko...

Imam občutljiva ušesa... Paše mi. Pravzaprav: zbiram kape.

Poznaš projekt zgoščenke Novo mesto 1977-97. Veš, da je zadeva v teku, več ali manj so vsi z veseljem sprejeli sodelovanje, ti pa si svojo prisotnost oz. prisotnost Lost Californiansov na zgoščenki odklonil. Zakaj?

Težko je vso to glasbo tlačiti na en kup. Ta CD se bo po radijih dosti poslušal, no, ljudje ga bodo poslušali tudi doma... čim pristopiš k takim izdajam, si del nečesa, vezan na nekaj, jaz pa sem vedno rabil neko samostojnost, kar se umetnosti tiče. Ukvarjati se s temi skladbami za nazaj ... kaj pa vem. In glasba, to je zelo intimna stvar; recimo Jakac je razlagal, kako je risal in kako je grozno, če ti kdo gleda čez ramo... Pa tudi veliko truda je bilo vložnega, ne le z moje strani. Ne da bi škrtaril – nisem šel na CD, ker grem s svojimi stvarmi na internet, ki je bolj demokratičen medij od nekih radijev, kjer jaz nimam nobenega vpliva na to, kar vrtijo razni uredniki.

Če te prav razumem, želiš reči tudi to, da ostali bendi niso toliko investirali v glasbo; oziroma da ne spadaš v to kompanijo?

Morda res, izvamem seveda Rudolfovo, ki jih cenim... Osebnost sem veliko vlagal tudi finančno. Eni so tam v neki garaži posneli nek punk za petdeset mark, jaz sem pa za opremo napravil stotisoče... Seveda pa so med bendi tudi velike stilske razlike... pa nesoglasja, z nekaterimi ljudmi se ne bi želel pojaviti na istem CD-ju. Je pa ideja dobro mišljena, po eni strani mi je tudi žal in morda bi lahko šel zraven s kakšno skladbo. Bom dal pa kakšno starejšo stvar na internet.

Po predstavitvi prve in edine zgoščenke Izgubljenih Kalifornijcev si se kar nekako umaknil iz žive glasbene scene; ne delaš več z ljudmi, ne nastopaš v živo, temveč glasbo ustvarjaš s pomočjo klaviatur in računalnikov. Kaj je razlog za to: ne najdeš glasbenikov, prave ekipe?

Saj sam veš, kako je z glasbeniki. Računalnik je v bistvu super zadeva. Stvar je še v povojih in zato občutljiva, sem pa blazno užival ob delu z njim, saj točno veš, kaj ti računalnik nudi. Delaš sam in imaš mnogo svobode, ni se ti treba prilagajati in iskati kompromisov, je pa super zavest, da imaš vse pod kontrolo; po drugi strani si pa seveda omejen. Pa cel kup tehničnih težav se je pojavljalo, ki jih ne bi mogel rešiti brez brata Tineta, ki je tudi sicer kot soavtor dal nekaj koristnih idej.

Kaj pa čar živlega nastopanja, te nič več ne mami veselje ob živem muziciranju?

Zelo dobro je igrati v živo, problem je pa v tem, ker sem jaz prevelik perfekcionista za te razmere. In finance... če nisi komercialen, pa vlogaš v glasbo in se to ne vrača, se enkrat ustavi... Pa tudi nisem človek, ki bi se na silo šel nekam pojavljati – internet je prava stvar zame. Želim perfekcijo – v živo ni niti ljudi; malo poslušalcev, malo izvajalcev...

Če se vrneva malo v preteklost: v Novem mestu je vsaj del moje generacije poznal oziroma poslušal nekoliko drugačno glasbo, za katero recimo ljubljanski vrstniki niso slišali: na žurji so se vrteli »Doobiesi«, »Feati«, »Allmani«, »Steely dan«... in še kup drugih. Vedno sem imel občutek, da si bil ti eden tistih, ki so s svojo glasbeno avtoriteto med generacijo širili kvalitetnejšo glasbo, in da je tudi v tem razlog, da se na Dolenjskem posluša malo drugačna godba. Svojo prvo,

srednješolsko, kaseto skupine »Littlefeat« sem dobil tako, da me je Marko Hidek peljal k Juretu Moškonu, za tega pa mislim, da je glasbo dobil od tebe.

Ta veriga se ne začne pri meni, temveč pri skupini Rudolfovo, ki so prinesli mnoge od teh bendov. Jaz pa sem bil njihov prijatelj in preko njih... no, potem sem seveda ta krog malo razširil; recimo Santana... no, Steely dan so zame še vedno eni boljših, še posebej harmonsko in vokalno, vrhunski studijski glasbeniki, ki so ogromno delali tudi z džezisti, sodelovali v začetkih fusiona (Chick Corea in Return to Forever); potem stari Feati in stari Doobiesi – to so moji vplivi... Oni so ogromno naredili za popularizacijo jaza.

Teško bi rekel, da gre pri teh bandih za džezovske skupine?

Moraš vedeti, da je mainstream jazz svoj višek dosegel v šestdesetih... potem se začne fusion ipd. Doobiesi so tudi jazzisti, znali so narediti čisti jazz komad, igrali so pa pop-rock jazz ali fusion, če hočeš... Ne morem pa mimo tega, da ne bi omenil še nekaj skupin in glasbenikov, ki jih zelo cenim: Airto, Jose Neto, Bluesbusters, Tom Coster, pa džezisti pri odlični založbi Windham Hill: Billy Childs, Bob Sheppard...

Spremljaš zgodovino novomeškega roka v Parku – mislim na članke Tomaža Koncilijskega in Roka Jožefa, pa zadnja dva Zoretova članka; imaš kakšne komentarje o naši sceni?

Veš kako je, vsak po svoje vidi in sliši, ampak od teh skupin sem imel edino s skupino Rudolfovo tesnejši stik v tem smislu, da sem se od njih nekaj naučil. So pa tudi drugi dobri glasbeniki, samo scene pa ni, ker je mesto premajhno, ne da se živeti, ljudje nimajo interesa neke igrati jazz, fusion, funk... ali pa future jazz, space funk... avtorsko so bili pa močni edino Rudolfovo, drugi pa, kaj vem... Smo pa mi tudi nekajkrat dobro igrali.

Naslov prve skladbe na zgoščenki Pernambuco nights je No hope. Je to način, kako ti vidiš svoje delo; nek upor, brezupno, sizifovsko vztrajanje?

Je nekaj tega, ampak to ima vsak umetnik. V bistvu se boriš, boriš za svobodo, boj za svobodo pa je večni; te svobode mora biti vedno več. Sigurno je rock prinesel nek duh svobode na ta svet, celo punk je imel neke pozitivne stvari...

Ta tvoj projekt je zelo zahteven, zato omenjam »no hope«.

To je pa res, da kar se tiče financ pa doveznosti te glasbe, je to »no hope«.

Se to nanaša tudi na ciljno publiko; svoje težnje po svobodi ne moreš združiti s komercialno zahtevo po čim širšem sprejetju javnosti?

Tudi to do neke mere drži: čim si bolj svoboden, je tudi publika manj.

Če primerjam vašo bolj rock-fusion ploščo Pernambuco nights z materialom, ki si ga ustvarjal v zadnjih dveh letih, moram namreč ugotoviti veliko razliko; predvsem v zahtevnosti glasbe.

Izhaja pa vse iz tam. Lahko bi tudi one skladbe, ki smo jih delali z Lost Californiansi, zakompliciral. Toda v bistvu sem z računalnikom vse to uredil in izpilil.

Tvoja glasba ima močne elemente latinske, si kar latino fan.

Hvala bogu; latino, čeprav ga nekateri ne marajo, češ da je osladen, je super – toda to je odvisno od tega, kako ga igraš. Ugotovil sem zelo zanimivo stvar, da so vsi instrumenti enako pomembni, in to mi je bilo od nekdaj všeč. »Claves« mora priti ven tako kot kak klavir...

Povej mi še tole: obstajajo kakšni glasbeniki, ki so tole, kar si naredil na računalnik, sposobni v živo odigrati - bobnar, basist?

V Evropi manj kot v Ameriki (ha, ha...).

In kakšna se ti zdi slovenska glasbena, pa tudi glasbeno-kritična scena, je sploh vredna omembe?

To je res žalostno. Veliko neiskrene glasbe je. Težko govoriš o svoji stvari, ampak jaz sem glasbo vedno ustvarjal iz nekih... Vsi delajo neko komercialno na silo. Vse skupaj je idejno šibko.

Bi koga vseeno izpostavil?

Morda ljubljanski Big band; Krajčanov zvok mi sicer ni ne vem kako všeč – a Privška ne bo... Naploh je pa dobre avtorske glasbe zelo malo, pa še ta se ne vrti, ne pride ven. Problem je tudi v radijskih urednikih, nekompetentnih kritikih... Zato pa sem se odločil za internet, ki je bolj demokratičen in najhitrejši.

Nimaš občutka, da ravno demokratizacija in razvoj tehnike pelje v svoje nasprotje, da bo toliko slabe robe, da se bo dober material v njej izgubil? Elektronika je omogočila tudi glasbeno hiperprodukcijo najnižjega ranga - kako se dela pri nas komercialno glasbo: naštanca se »midi« boben, bas, klaviatura, pevka v treh urah nasname melodijo in tu je prodajni hit - »Christmass CD«. Se lahko isto zgodi na internetu?

Vsaka stvar je za nekaj dobra, za nekaj slaba. Ne moreš zaradi tega zapreti scene... Največji problem pa vseeno vidim na nivoju radijskih urednikov, ki sploh ne razmišljajo s svojo glavo in vrtijo zares slabo glasbo.

pogovarjal se je Marijan Dovič
fotografije Borut Peterlin

Knjižga je plamen na najgori!

Bojan Kavčič, Zdenko Vrdlovec Filmski leksikon

Založba Modrijan, Ljubljana, 1999, 807 str., cena 9700 SIT

»Pričuóči leksikon Je poskus združítve dobríh strani podobníh tújích del in premostítve níjívóvíh slabostí in pómánjkljívostí.«

Gre za prvo delo te vrste v slovenskem jeziku in je namenjeno tako strokovnim poznavalcem kot laičnim ljubiteljem filmske umetnosti. Leksikon obsega gesla z naslednjih področij: tehnika (kamera, montažna miza ...), filmska govorica (kader, plan ...), estetski pojmi (diegeza, suspenz ...), teoretske usmeritve (montaža atrakcij, naratologija ...), zvrsti, žanri, zgodovinske smeri in gibanja, posamezne filmske stroke, nacionalne kinematografije, producentske firme itn. Poleg tega pa vsebuje tudi pojme in gesla, ki sama po sebi niso filmska, vendar so na takšen ali drugačen način tesno povezana s filmom. Takšni pojmi so npr. avtor, filmski čas in prostor, pojmi, ki zadevajo posamezne filmske like, tako splošne kot individualne (morilec, Cyrano de Bergerac ...), motivno-tematske elemente (erotika, fantastika itn.)

Kljub morebitnim pomanjkljivostim oz. nedoslednostim (te so pri leksikografskih delih prej pravilo kot izjema), je *Filmski leksikon* celovito in strokovno delo, ki bo s približno 1000 pojmi na 800 straneh zadovoljilo marsikaterega bolj ali manj filmsko podkovanega radovedneža.

Damir Skenderović

Jacques Derrida O duhu. Heidegger in vprašanje

Društvo za teoretsko psihoanalizo (Analecta), Ljubljana, 1999, 194 str., cena 2700 SIT

Prevod morda najvplivnejše – vsakakor pa največkrat citirane – knjige o nemškem mislecju Martinu Heideggru. Hkrati pa je to knjiga, ki ima pomembno strateško mesto znotraj Derridajevega opusa.

Derridajev postopek je spet prepoznaven. Prek neke, navidez nepomembne podrobnosti nas pripelje do ključnih točk mišljenja nemškega misleca Heideggra (od *Biti* in časa k "obratu"). Oklepaji in opuščeni oklepaji okrog pojma duha pri Heideggru. Toda zdi se, da se vprašanje zagata duha (duh kot prikazen, kot plamen in kot pepel) vrača k t.i. začetni točki novoveške filozofije. Gre za vprašanje "moderne subjektivnosti" in njenega preseganja. Kam umestiti ta presežek in ta manko? V odmev Kartezijevega mislim, torej sem ali v njegovo premostitev, Heideggrov *Dasein*?

Zaradi moči filozofije lacanovske usmeritve in spremljajoče "heideggerjanske" družčine, je bila pri nas t.i. *dekonstrukcija*, torej pisava francoskega poststrukturalista Jacquesa Derridaja, dolgo časa bolj ali manj prezrta oz. ni imela svojih predstavnikov. Toda prevajalsko in teoretsko delo Uroša Grlica je v zadnjih letih obrodilo sadove: poleg prevoda temeljnega Derridajevega dela iz leta 1967 *O gramatologiji* je letos v isti zbirki Društva za teoretsko psihoanalizo izšel še prevod knjige *De l' esprit* (1987). Če je bila *O gramatologiji* predvsem nastopni tekst dekonstrukcije, je *O duhu* tekst, s katero Derrida zaključí dekonstrukcijo klasičnih filozofemov. S to knjigo si je Derrida nekako odprl prostor za tekste, ki jih niza v zadnjih letih in ki odpirajo etične in politične teme: *dar*, *prijateljstvo*, *zakon*, *kozmpopolitizem*, *tujec*, *drugi*, *Evropa*, *objuba*, *skrivnost*, *pričevanje*, *pravilčnost*, *religija*. Ta obrat k etiki in politiki pa se ni naključno zgodil prav tu: temo duha namreč Derrida zaostri ob morda najbolj spornem momentu sodobne filozofije, namreč ob Heideggrovem soglasju nacizmu, oz. ob obravnavi govora, ki ga je Heidegger imel leta 1933, ko je prevzel rektorat Freiburške univerze. Zato Derrida odpre prvo poglavje z besedami: "Govoril bom o prikazni, ki se vrača, o plamenu in o pepelu." Nekoč cenjeni gospod Duh se v "peklú filozofije" vrne kot *Führer*.

Uroš Lubej

Bruno Bettelheim Rabe čudežnega. O pomenu pravljič.

Prevod Jana Unuk, spremna beseda Andrej Ilc. Studia humanitatis, 1999, 464 str., cena 3.600 SIT

Knjiga Bruna Bettelheima *The uses of Enchanment* velja še dobrih dvajset let po svojem nastanku za morda najboljše, vsekakor pa temeljno delo na področju preučevanja pravljič. Po avtorjevem mnenju je to edina zvrst literature, ki s svojo formo in vsebino otroku ponuja nespregledljivo pomoč pri premagovanju psiholoških problemov odrasčanja in socializiranja osebnosti. Bettelheimove interpretacije izhajajo iz sicer precej tradicionalnega razumevanja psihoanalize, nanašajo pa se predvsem na t.i. ljudsko pravljico, ki jo že na začetku študije razmeji od mita, basni in nekaterih sodobnejših pravljičnih različic (kot npr. pri Andersenu).

Za razumevanje problematike tega dela je potreben globlji vpogled v terminološki slovarček. »Ljudske pravljice« sodiijo med najstarejše in najbolj razširjene literarne žanre. Zgodbe, ki se v bistvenem ne razlikujejo od danes znane različice pravljice *Lepotica in zver*, so v antičnih časih pripovedovali tako v Grčiji kot v Indiji; *Janka in Metko* so odkrili tudi na Karibih; *Pepelka* je stara nekaj tisočletij in obstaja v tisočih različicah po vsem svetu. Tako imenovane »klasične pravljice«, kot jih poznamo danes, na žalost nimajo veliko skupnega s to žlahtno tradicijo. Sodiijo namreč v specifični žanr knjižne pravljice, ki je nastala z bolj ali manj načrtnim prisvajanjem ljudske pravljice v začetku 17. stoletja.

Tako kot drugod v literarni vedi se tudi pri preučevanju pravljič vse bolj uveljavlja metodološki pluralizem, ki združuje najrazličnejše izsledke in spoznanja antropologije, lingvistike, psihologije in psihoanalize, zgodovine, etnologije, sociologije, feministične kritike Do izida Bettelheimovega dela je bil slovenski prostor brez kakršnega koli klasičnega dela s tega področja, čeprav je težko razumeti dejstvo, da se naši prevajalci še niso lotili prevajanja del ruskega folklorista Vladimirja Proppa, predvsem njegove pionirske raziskave *Morfologija pravljič* iz daljnega leta 1928.

Bettelheimovo delo, ki skuša ustvariti vtis o skoraj vsemogočni učinkovitosti pravljič, priča o tem, da lahko pravljicam v enaki meri kot podcenjevanje škoduje tudi precenjevanje. V svoji dolgi zgodovini so pokazale neverjetno sposobnost preživetja, s svojo neizčrpno kompleksnostjo in zavirljivimi utopično-subverzivnimi potenciali pa pravljice še vedno ostajajo vabljive tako za otroke kot tudi za odrasle.

Katarina Avbar

Georges Bataille Nebesna modrina

Prevedel Jaroslav Skrušny. ŠOU založba Beletrina, Ljubljana, 1999, 167 str., cena 3500 SIT

Končno je tudi na naše police prispel močno zapozneli prevod romana *Nebesna modrina* francoskega misleca in pisatelja Georgesa Bataillea. V Franciji (in gotovo tudi drugod po Evropi) se je rodilo zanimanje za dela tega nenavadnega »novega mistika« (kot ga je ironično imenoval Sartre) šele po njegovi smrti leta 1962. Takrat so postala njegova dela predmet številnih razprav in člankov. Mnogi so ga primerjali z Derridajem, Barthesom, Foucaultom in drugimi velikani tega stoletja; Heidegger je leta 1955 zapisal: »Georges Bataille je ta trenutek najmodrejša francoska misleča glava.« Danes nove izdaje njegovih del širom po svetu zgovorno pričajo o ponovno obujenem zanimanju za pisatelja, ki je bil fasciniran nad temo smrti in tesnobe, ravno zato, ker se sami soočamo z zlomom temeljnih postulatov, na katerih sloni naša družba. V času, ko se dušimo pod težo predmetov, ki jih je proizvedel svet in zato tako vztrajno odganjamo smrt od sebe, pa se po besedah Batailla prav ob njenem prepoznanju človeštvo konstituira in vzpostavi pogoje za erotizem in umetnost.

V romanu *Nebesna modrina*, ki je pod pravim pisateljevim imenom izšel še za časa njegovega življenja (vsa druga dela so izhajala ali pod psevdonimi ali pa šele po njegovi smrti), je v ospredju prepoznavno razmerje eros-tanatos, ki se prepleta z vzhodnjaško miselnostjo (predvsem z enim od temeljev Budove doktrine: *resnico bolečine*), kajti Bataillea je vedno privlačil predvsem *poslednji trenutek*, v katerem je treba premagati sile večnosti. Bolečina se mu kaže kot posrednica med življenjem in smrtjo. Roman nam ves čas, ko ga beremo, daje občutek, da je prav slutnja smrti tista, ki upravlja s čustvenim življenjem junakov. Mogoče je eden od razlogov za to tudi dejstvo, da je bilo delo napisano leta 1935, se pravi tik pred začetkom španske državljanske in druge svetovne vojne. V središču zgodbe sta moški in ženska, zapletena v nemogoče ljubezensko razmerje, ki je ne samo podkrepljeno z raznimi bizarnimi dejanji (v mislih imam predvsem samozadoljevanje pred mrtvo materjo in željo po nekrofiliiji), temveč tudi uničujejo. Oba se (eden že takoj na začetku, drugi proti koncu zgodbe) zaradi trpljenja, ki si ga prizadevata povzročiti drug drugemu, znajdeta pred obličjem smrti. S tem sovпада avtorjeva navezanost na Schleglovo filozofijo: »Šele v zanosu razdejanja se razodeva smisel božjega stvarjenja. Šele sredi smrti se zablešči večno življenje.« in na Hegla: »Svoboda, nasilje in smrt so v najtesnejši zvezi.« Kot da bi z mučenjem in približevanjem smrti preizkušala svojo zdržljivost in se na ta način osvobajala vezi življenja. Kajti sama prisotnost smrti v človeku (predvsem pri Batailleu, ki si je napravil določen obrambni sistem s tem, da se ji je posmehoval, da je napravil iz »najstrašnejše vseh grozot« edino zatočišče »vseh viharjev tega življenja«) daje našemu bivanju smisel, čeprav v nas še vedno ostaja srhljivi strah pred koncem.

V človeku je nekakšen gon po življenju in s tem tudi gon po smrti (navsezadnje je sam gon po življenju gon smrti), tisto, kar pa je najbolj fasciniralo in hkrati vznemirjalo Bataillea, pa je bil trenutek pred smrtjo, kot ga je sam imenoval: *poslednji trenutek*. Žrtve in rablji so ga utrčili v prepričanju, da skrivnost poslednjega trenutka leži v skrajni tesnobi, ki se na oni strani razreši v skrajni nasladi ali v skrajnem umankanju zavesti (nanj je zelo vplivala slika kitajske usmrtitve z raztoterjenjem). Vendar pa, »če naj bolečina ne bo le bolečina in če naj smrt ne bo le groza pred smrtjo, se morata odredi statusu realitet.« Prav tema mučenja, ki podaja roko sadistu, mazohizmu in z njim sadizem, večno vprašanje poslednjega trenutka, je učencu markija de Sada postala vodilni motiv, ki je zaznamoval njegov celoten pisateljski opus.

Irena Svetek

RIC Razvojno izobraževalni center Novo mesto

Drugačni načini učenja v RIC Novo mesto Središče za samostojno učenje

Naše središče za samostojno učenje, ki smo ga poimenovali EDUS, vam ponuja 6 učnih mest, ki so opremljena z računalniki in internetom, in eno učno mesto s televizijo in videorekorderjem. Na voljo so vam učna gradiva iz različnih področij, zaenkrat predvsem:

- tuji jeziki-angleščina, nemščina, italijanščina, francoščina, španščina
- računalništvo-različni programi
- slovenščina

Kaj vam Edus še omogoča?

- individualno svetovanje pri učenju in uporabi gradiv,
- srečanja z mentorjem,
- brskanje po internetu,
- strokovno literaturo.

Komu je namenjeno?

Vsem:

- ki želite uporabljati gradiva za samostojno učenje,
- ki vas zanimajo nove možnosti za učenje,
- ki si želite sami izbrati čas in intenzivnost učenja.

Obisk je brezplačen, morate pa se predhodno najaviti.

Edus je odprt vsak dan od 8.00 do 20.00 ure.
Informacije:
RIC Novo mesto, Novi trg 5, Novo mesto
tel. 068/326 319

www.ric-nm.si

rekreacija

OŠ Brusnice, torek od 19.00-20.30
Gimnazija NM, petek od 19.00-21.00
OŠ Grm, sobota od 17.00-18.30

V sodelovanju z DNS so na voljo tudi naslednje aktivnosti:

aerobika KC Janez Trdina, ponedeljki in srede ob 19.00 in 21.15
squash Windisch print, vsak dan do 17. ure imajo člani 20% popusta
fitnes, tenis, savna Teniški center Otočec, popust za člane do 20%
tenis TC Košenice, vsak dan od 8. do 22. ure, člani imajo 20% popusta
vodena vadba (aerobika, body-pump) Dvorana Leona Štuklja, ponedeljek, sreda in petek ob 18.15, 30% popust za člane

razpis

DNS razpisuje mesto oblikovalca za projekt **Knjižica ugodnosti in popustov**. Prijavnice in ostale informacije lahko dobite na Infotočki, rok za oddajo je 7. januar.

športna dvorana Marof

15.01. ob 20.00 košarkarska tekma KRKA – ZAVAROVALNICA MARIBOR
5.02. ob 20.00 košarkarska tekma KRKA – LOKA KAVA

Dolenski muzej

Mala dvorana
14.01.-20.02. fotografska razstava mladega novomeškega umetnika Boruta Peterlina **Novo mesto 2000**

Galerija

Janez Bleiweis in njegov čas, razstava v sodelovanju Dolenskega muzeja in Gorenjskega muzeja Kranj, do 27.02.
Jakčev dom
Razstava **Jakac in njegov čas**

Kulturni center

14. januar, ob 18.00 prireditve ob 50-letnici Društva slepih in slabovidnih Novo mesto, Velika dvorana KC
21. januar, ob 19.30 jazz koncert **Lipa zelenela Je** (Renato Chicco trio), Velika dvorana KC
28. januar, ob 19.00 humanitarna prireditve Rotary kluba Novo mesto. Tone Partljič, **Na svidenje nad zvezdami**, v izvedbi KUD Sevnica, Velika dvorana KC
2. februar, ob 19.30 drama **Vaja zbora** Vinka Moderndorferja, v izvedbi Zavoda za izobraževanje in kulturo Črnomelj, Velika dvorana KC

Dom kulture

10. in 11. januar ob 19.30 Neil Simon, **Jetnik druge avenije**, v izvedbi PDG Nova Gorica
20. januar ob 16.00, gledališka predstava za najmlajše: Robert Thyental, **Ana in kralj, ki je padel iz pravljič**, v izvedbi Gledališča Ptuj

Študijska knjižnica Mirana Jarca

5. januar, ob 19.00, **Materinska šola**, ki jo organizira Gibanje za svobodno izbiro in informiranost pred, med in po rojstvu otroka. Predavanje bo na oddelku za mladino
13. januar, ob 18.00, predstavitev knjige novomeščana Jakše Tonija z naslovom **Iz takih korenin**
20. januar, ob 18.00, potopisno predavanje Marjana Žiberne **o Kanadi**
27. januar, ob 18.00, predavanje v spomin na slikarja in kiparja **Franceta Goršeta**

www.drustvo-dns.si

Razburljivo popotovanje

z dr. Ivčem in dr. Mičem

Dr. Mič je pred kratkim doktoriral pri dr. Ivču z doktoratom dr. Ivča. Obe doktorski disertaciji sta prišli do istega izračuna, ki pravi, da je tisoč let mala malca. Najino teoretiziranje sloni na lopati in utrujenem krampu. Slednji se je uklonil trdi čutari (čelu) pokojnega, a radovednega Kelta, ki je sukal glavo med kolesjem najinega najetega bagra, s katerim sva ravno rovarila po temeljih kapitelske cerkve in iskala nakit, o katerem se šušlja zadnjih par tisoč let. Tako sva na podlagi izkopavanj, intervjuvanja divjih plemen pod Gorjanci (katerih ustno izročilo drži), smukanja in muljenja listov, listin in sploh pisane besede, dobila jasen vpogled v res pravo zgodovino. Posebna zahvala gre vodnemu viru Gospodična, ki ohranja plemena gorjanskih planjav rosno mlada. Najine naj utrinke, prebliske in morda kakšno spoznanje bova obelodanila v sledečem sestavku.

Stvar se je pričela sukati pred natanko tisoč leti, točneje 29. 12. 999, ko se je precej lepega dne na dan spravi mali Marjan, prvi slovenski plemič. Žal je prva slovenska dinastija ugasnila pod turškim kopitom že takoj naslednji dan. A duh je ostal. Čez sedem dni in sedem noči je bil rojen drug prvi slovenski plemič Marjan II., ki se ga je prijel vzdevek »tečni«, saj je na svet privekal s slovensko zastavo in zdravico na jeziku. A kaj, ko ata njegovih tez niso sprejeli najbolje in Slovenci smo tako čakali novega prvega plemiča.

Morda se je zatem rodil še kakšen prvi plemič, vendar pa se je v nadaljnjih nekaj desetletjih slovensko ljudstvo navduševalo nad sezuvalom za škornje. Patent je bil ukraden direkt izpod nog znanega Leonarda da Vincija, kar je izumu še povečalo njegovo vrednost. Škorenj je bil priložen. Praktično sezuvalo je najbolje unovčil Jure Podjetni, ki se je s sezuvalom tudi oljno slikal. To so bili časi, ko je Društvo za zaščito premetenih pogruntavščin ždelo v temni senci Zveze podjetniških žilic. Situacijo je Jure Podjetni korenito izkoreninil, ko je odprl prvi d.o.o. Plemstvo se je do tokrat že skoraj v celoti zaposlilo, kar nas je pahnilo v razburkane vode hiper-mašinske revolucije (vir: Ico&Mico; Zanke hiper-mašinske revolucije, Novo mesto, Založba Goga, 1999). Najočitnejši znaki revolucije so bili vidni v modi pomlad-poletje 1132/33, v motoriziranih jamah, v dominaciji Slovenije v Kriket open v sezonah med 1136 in 1138 ipd.

Leto 1200, smola je bila na naši strani. Križarski vpadi so nam zdesetkali najeto delovno silo turškega porekla. Mi jih bomo klicali sezonci. Pomanjkanje sezoncev je naše ljudstvo pahnilo v silovito pozabo. Leto 1913, Nič. Leto 1914, Cankar izda bestseller Kurent. Luč ugledajo tudi manj ugledna dela, kot so Kurent in prijatelji, Kurent brez gosli, Kurent v stiski ter zadnji del epopeje, Kurenta stisne. Slovenski narod se zamisli in zave. Tok zgodovine je znatno zasukal Gavrilu Princip, urednik zbirke Naredi sam (v izvirniku Uradí sam). V sredo dopoldne Gavrilu sprobava novo pihalico, ko se mimo jadno pripelje sam presvetli Franc Ferdinand – Ferdo, zvesti bralec zbirke Naredi sam. Tako Gavrilu odmevno otvori balkansko fešto brez meja. Že prvi dan vojne v gverilski bitki za kamniti lok solkanskega mostu pade znani kralj Matjaž, ki z Zelenim jurijem v ustih okajen pade v zasedo smrtonosnega sovraga. Zaseda preseneti tako domačo kot tujo javnost, ki od presenečenja otrpne vse do prve otoplitve, ki nastopi, ko Hitlerjevi mladci nastopaško raketirajo čudovito ograjo Solkanskega mostu. Tudi tokrat ni šlo brez žrtev. Tomaž Pogorelič s solo vzponom na najvišji nemški bunker (12 m) uprizori pravi novoletni ognjemet in raztresen sunkovito konča svojo življensko pot.

Nesmiselne morije je konec in že je med nami zavel duh bratstva in enotnosti (angl. brotherhood&unity). Ljudstvo moli okončine od sebe in uživa.

Jaz

Da bi Jaz še tretjo bajto imel,
sem pametnjakovič Jaz kreditek si uzel.
En mau ga zapiu, en mau ga zgubiu,
se pozno v noč sem Jaz veselil
in sem še danes Jaz žiu,
ker sem od banke hitrejši Jaz bil.

Pesem posvečam Jaz meni.

Zgornja pesem je tipično delo, ki ga štejemo v obdobje renesančnega socializma. Krediti pa niso vplivali samo na razvoj kulturnega ustvarjanja, ampak so zaznamovali tudi razvoj sodobne potrošniške držbe, ki ima svoj ponarodeli moto: »Leti, leti denar od mene, ga tok gibalne količine žene«. Vendar pa nam tudi tokrat ni bilo z rožicami postlano. Medtem ko so se sosedje jodlarji umivali z milom in gelom za tuširanje, smo se mi drajsali z dil'co, v katero so suhorobarji vestno vrezali napis: »Peneča kopel«.

Leto 1991. Nekateri smo že samostojni. Nič hudega, tudi to izkušnjo smo morali doživeti. Le nemočno lahko opazujemo najbolj ambiciozno slinaste sisarje, kako se sisajo na razne unije in pakte vseh vrst. Mi pa le nemočno delamo in trdo gledamo. Zatorej bratje, združimo se v bran nacionalne zavesti ter odložimo delo in postojmo vsaj malo.

Nastalo izpod peres pristnih domačih rokodelcev.
Vsakršno otipavanje ali zlonamerna misel bo kazensko preganjana.

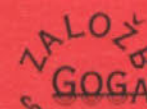
novomeški mladinski časopis

Glavni in odgovorni urednik: Marijan Dovič
Oblikovanje: Jurij Kocuvan
Ilustracije: Janez Vidrih
Naslovnica: Tomaž Grdin

Ustanovitelj: DNŠ
Izdajatelj: Založba Goga
Trženje: David Bratož, Gregor Macedoni
Distribucija: Marko Kralj
Filmi in tisk: Špes grafika

Naslov uredništva:
Park – Založba Goga
Prešernov trg 8,
8000 Novo mesto
Tel: 068 / 374-370
e-pošta: park@drustvo-dns.si

Na Park se je mogoče brezplačno naročiti na naslovu marko.kralj@drustvo-dns.si, sicer pa z naročilnico 1999/2000, ki jo dobite v Knjižnici Mirana Jarca ali pa v vašem prikljubljemem lokalu.

PRIDI IN SE SPREHODI PO SVOJEM PARKUI